Элим деб, юртим деб ёниб яшаш керак!

Ёшларнинг ижтимоий-сиёсий газетаси

ТУРКИСТОН

1994 йил 14 декабрь • Чоршанба • № 91 (14252) • ترکستان • TURKİSTAN • Сотувда эркин нархда

ПРЕЗИДЕНТ ҲУЗУРИДА ҚАБУЛ

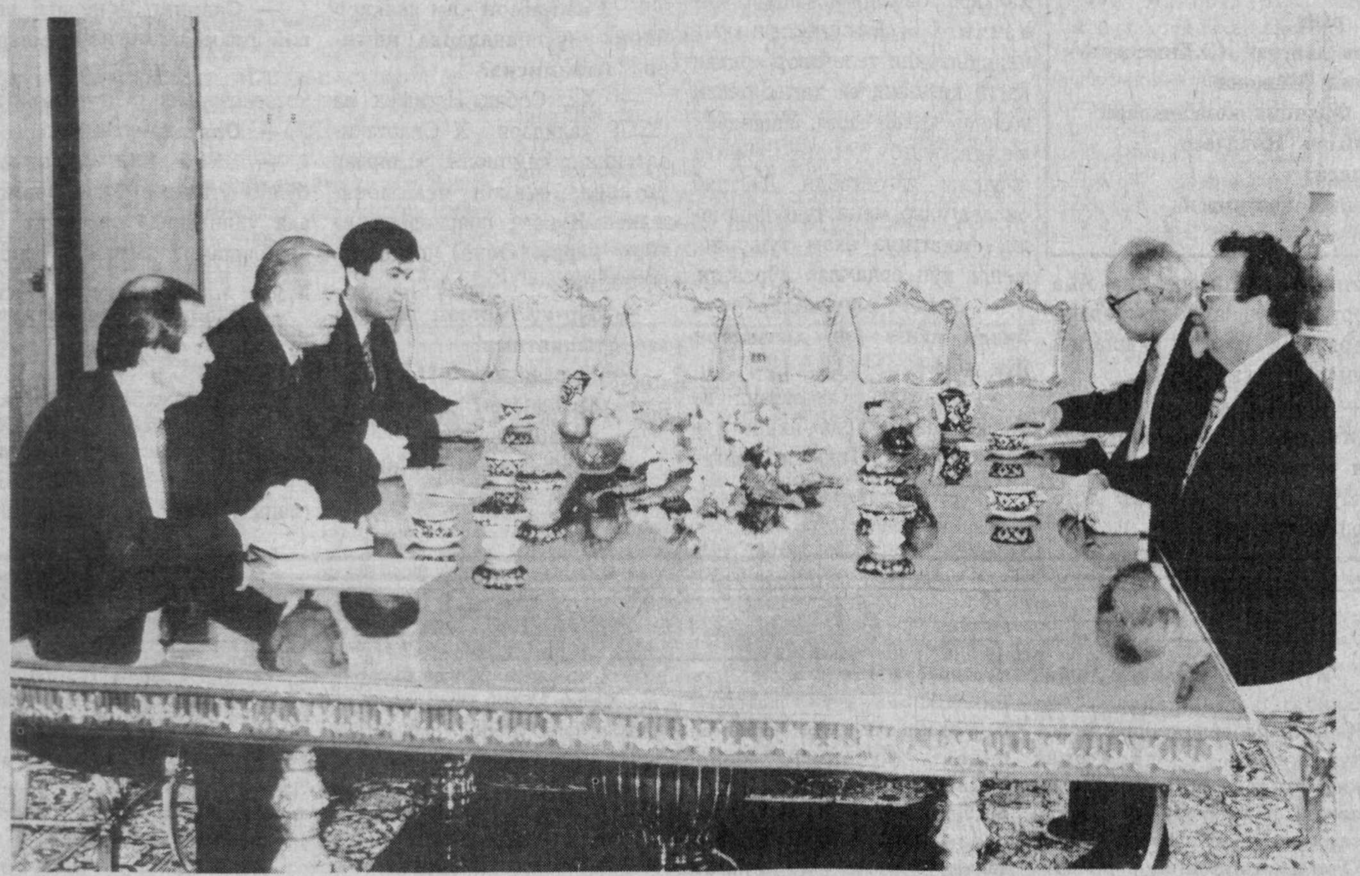

12 декабрь куни Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Америка Қўшма Штатларининг Тожикистондаги Фавқулодда ва мухтор элчиси С. Эскудерони унинг илтимосига биноан қабул қилди.

Суҳбат чоғида Марказий Осиё минтақасида тинчлик ва барқарорликни таъминлаш, Тожикистондаги вазият, Тожикистон-Афғонистон чегарасидаги кескинликни бартараф этиш, жафокаш тожик халқига ривожланган давлатлар ва халқаро ташкилотларнинг инсонпарварлик ёрдамини уюштириш билан боғлиқ масалалар муҳокама қилинди.

Учрашувда Ўзбекистон Республикаси ташқи ишлар вазири А. Комилов иштирок этди.

Қабул маросимида Америка Қўшма Штатларининг Ўзбекистондаги Фавқулодда ва мухтор элчиси Генри Ли Кларк ҳозир бўлди.

Суратда: қабул пайти. Ф. ҚУРБОНОВ (ЎзА) олган сурат

МУНОСИБ НОМЗОДЛАР УЧУН ОВОЗ БЕРАМИЗ

25 декабрь — сайловлар куни

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисига сайлов ўтказувчи Марказий сайлов комиссиясида

1994 йил 13 декабрь куни Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисига сайлов ўтказувчи марказий сайлов комиссиясининг навбатдаги мажлиси бўлди. Мажлисни комиссия раиси Қ. Аҳмедов бошқарди.

Комиссия Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисига тайёргарликнинг бориши тўғрисида Марказий сайлов комиссияси котибияти мудири В. Абдуллаевнинг ахборотини тинглаб, республикада бошланган сайлов кампанияси ҳамма жойда Конституция талаблари асосида, сайлов тўғрисидаги қонунга қатъий мувофиқ равишда ўтаётганини, барча тайёргарлик ишлари сайловни демократия ва кенг ошкоралик руҳида ўтказишга қаратилганини қайд этди.

Ҳамма жойда депутатликка номзодларнинг сайловчилар билан учрашувлари бўлмоқда. Бу масъулиятли тадбирларда шаҳар ва туман ҳокимликларининг кўмаги билан округ ва участка сайлов комиссиялари бевосита иштирок этмоқда. Учрашувлар асосан сайловчиларнинг фаоллиги, муқобил номзодларнинг аҳиллиги ва ўзаро ҳурмати руҳида ўтмоқда.

Барча сайлов участкаларида сайловчилар рўйхатини тузиш иши тугалланди. Сайловчиларнинг умумий сони 11120219 кишидан иборат. Рўйхатлар барчанинг танишиб чиқиши учун ҳамма жойда осиб қўйилган.

Шу билан бирга, сайловга тайёргарлик ишида сайлов участкаларининг моддий-техник таъминоти ҳамда жиҳозлаш билан боғлиқ айрим камчиликлар мавжуд.

Айрим участка комиссиялари, хусусан Фарғона, Навоий, Тошкент вилоятлари ва Тошкент шаҳридаги айрим комиссиялар сайловчилар рўйхатини тузиш чоғида ноаниқликларга йўл қўймоқда.

Наманган, Самарқанд, Сурхондарё, Тошкент ва Қашқадарё вилоятларида депутатликка номзодларнинг сайловчилар билан учрашувини ташкил этиш ва ўтказиш ишлари ҳамма жойда ҳам тегишли даражада эмас. Айрим номзодлар сайловолди кампаниясида барча номзодлар учун тенг шароит бўлишини талаб қиладиган қонун меъёрларини етарли англаб етмай, асоссиз равишда нотўғри ташвиқот материалларини тарқатиш билан шуғулланиб, ўзлари учун устунликни таъминлашга уринмоқдалар.

Марказий сайлов комиссияси ҳокимликларга мурожаат этиб, мазкур нуқсонларни тугатиш чораларини кўришни илтимос қилди.

Фарғона вилояти ҳокимининг ўринбосари Ҳ. Ҳайдаров Фарғона вилоят ҳокимлигининг сайловга тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш юзасидан амалга ошираётган ишлари ҳақида ахборот берди. Марказий сайлов комиссияси Фарғона вилоят ҳокимлигининг эътиборини сайлов кампанияси, округ ва участка сайлов комиссияларини моддий-техник жиҳатдан таъминлаш билан боғлиқ масалаларни тезда ҳал этиш зарурлигига қаратди.

238-Университет округ сайлов комиссияси (Қорақалпоғистон Республикаси) раиси Ж. Мусагалиев билан 163-Паркент округ сайлов комиссияси (Тошкент вилояти) раиси А. Маҳмудовнинг Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисига сайловга тайёргарлик давомида сайлов қонуни талабларига риоя этилиши тўғрисидаги ахборотлари тингланди.

Марказий сайлов комиссияси барча округ ва участка комиссияларига сайлов кампаниясини уюшқоқлик билан ўтказиш, сайлов тўғрисидаги қонун талабларини оғишмай бажариш чораларини кўришни, ошкоралик тамойилларига амал қилишни, бу масъул ишни жамиятда вужудга келаётган кўппартиялиликни ҳисобга олиб ташкил этишни, сайловолди кампаниясида депутатликка номзодларнинг барчаси учун тенг шароит бўлишини таъминлашни тавсия этди.

Республика Алоқа вазирининг биринчи ўринбосари Т. Раҳимовнинг Олий Мажлисга тайёргарлик даврида қилинаётган ишлар тўғрисидаги ахбороти тингланди. Вазирликка барча алоқа воситаларининг узлуксиз ишлашини таъминлаш учун қўшимча чораларни кўриш, бориш қийин бўлган ва олис жойлардаги сайлов участкаларига хизмат қилишга алоҳида эътибор бериш тавсия этилди.

Марказий сайлов комиссияси хорижий кузатувчиларнинг кўкракка осиладиган гувоҳномаси шакли ва матнини тасдиқлади.

Марказий сайлов комиссияси сайловга тайёргарлик кўриш ва уни уюшқоқлик билан ўтказишда округ ва участка сайлов комиссияларига амалий ёрдам бериш учун Марказий сайлов комиссияси аъзоларини ва комиссия котибияти масъул ходимларини жойларга юборишга қарор қилди.

Мажлисда Марказий сайлов комиссияси ваколатига тааллуқли бошқа масалалар ҳам кўриб чиқилди.

Уйғоқ сўз

Абдуғани АБДУЛЛАЕВ:

ГЎЗАЛ АМАЛ ВА САБР-ҚАНОАТ...

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси қошидаги Диний ишлар қўмитаси раисининг “Туркистон“ газетаси мухбири саволларига жавоби

— Она Ўзбекистонда ҳам давлатчилик шаклланиб, мамлакатимиз халқаро миқёсда обрў-эътибор, нуфуз топаётир. Демократияга кенг йўл очилган, диний эркинлик Конституцияда кафолатланган. Мана шу шароитда Сиз раҳбарлик қилаётган қўмита олдида турган вазифалар нимадан иборат бўлаётир?

— Бисмиллаҳир Раҳмонир Раҳийм. Аллоҳ таоло Қуръони Каримда кучли, бақувват бандаларини мақтаган. Ҳадиси шарифда эса айтилганки, Ҳақ таоло ўзининг комил, мустақил бандаларини яхши кўради. Демак, Қуръони Карим ҳам, Ҳадиси шариф ҳам ҳар бир миллатнинг, халқнинг мустақиллигини, ўз оёғида мустаҳкам туришини ва қудратли бўлишини ҳимоя қилади. Шундан келиб чиқиб айтиш мумкинки, мустақилликка эришиш баробарида Қуръони Каримдаги ҳукмлардан бири бажо этилди, модомики заиф бандаларини Аллоҳ ҳам хуш кўрмас экан, шундан халос бўлдик, сир эмас, асрий мутелик миллий маданиятимизнинг сустлашиши ва оқибат бўлак ўзанга тушиши, анъаналарнинг йўқолишига олиб келди.

Ожизлик, фақирлик, бировнинг қўлига қараб қолишдан Аллоҳ таолонинг ўз паноҳида асрасин, дея Пайғамбаримиз дуо қилганлар. Бу — бежиз эмас, албатта. Алҳамду лиллоҳ, мана эркимиз ўз қўлимизда, ўзлигимизни таниб, истибдод йиллари топталган шаънимизни, қадриятларимизни тиклаб, жаҳон ҳамжамияти сари қадам отиб бораяпмиз. Зеро, дунёвий миқёсда олиб қарасангиз ҳам аёнки, бўлак мамлакатлар ва халқлар салоҳиятли миллатларни хуш кўради ва улар билан ҳамкорликда бўлишга интилади. Бу табиий ҳолдир. Заминига, маъданларига, ўзининг эркига ўзи хўжайин бўлгач, юртимиз ҳам кундан-кунга кучга тўлиб бораётир, шунинг учун ҳам дунёнинг довруқли халқлари яқинлашиш ниятида бизга қўл чўзмоқда. Бунда албатта, бизнинг диний эркинлигимиз ҳам катта аҳамиятга молик. Конституциямизда бу қатъий кафолатланган. Шу ўринда эслаш жоизки, шўро замонида юртимизда фақатгина 84 та жоме мачити мавжуд эди, холос. Ҳозир уларнинг сони беш мингдан ошиб кетди. Истиқлол туфайли халқимиз азалий қадриятларига қайтаётганлиги шарофатидан бу, албатта.

“Хўш, уч йил ичида беш минг мачит қаёқдан пайдо бўлди ўзи?“ деган савол туғилиши мумкин. Маълумки, 1929 йилдан диний эътиқодимиз қатағонга учраган ва шунда 26 минг мачит ёпилган. Уларнинг аксарияти ҳавас қилгулик биноларга эга бўлиб, дарҳол омборхонаю жамоат муассасаларига айлантириб юборилган. Истиқлолнинг дастлабки йилиданоқ бу бинолар мусулмонларга қайтарилди. Айримлари қайта ислоҳ қилинди, ками-кўсти тузатилди ва сўнг фаолият бошлади. Баъзи қишлоқ-шаҳарларда эса аҳолининг ўз ҳиммати билан янги ва замонавий мачитлар қурилди. Бугун уларнинг барчаси халқ хизматида.

Мовороуннаҳрда азал-азалдан мачитлар фақат намоз ўқиладиган жой бўлиб келган эмас, бу халқнинг маданий, маърифий ўчоқларидан биридир. Никоҳ ёхуд аза... каби маросимлар мачит воситасида бажарилган. Бу даргоҳда ахлоқий тарбия халққа тақдим этилган ва шу тариқа у маърифий камолотга хизмат қилган. Бундан ташқари мачитлар жойлардаги қишлоқ хўжалиги дейсизми, саноат дейсизми, шунинг тараққиётига ўз улушларини қўшиб, моддий ва маънавий рағбатини тараққиётдан аямаган. Ҳозир ҳам мачитларимиз шу хайрли йўлга тушиб, халқимизнинг ижтимоий ҳаётида ўз мавқеини топаётирким, яхши ният билан бу ишга Мовороуннаҳр диний идораси бош-қош бўлмоқда.

Истиқлол шарофати билан илгари таъқиқда бўлган сарҳадлар орадан кўтарилди, шу тахлит ҳаж фарзини ўташ истагидаги ҳамюртлар учун Каъба ва унинг атрофидаги муборак жойларни зиёрат қилишга йўл очилди. Қўмита ташкил топганидан буён ҳар йили уч минг кишига ҳаж сафари насиб этаётир, уч-тўрт минг киши кичик ҳаж (умра) фарзини ўтаб қайтаётир. Яқин кунлар ичида пойтахт ва Тошкент вилоятидан юз эллик киши кичик ҳаж фарзини ўташ ниятида йўлга чиқишади. Замонавий диний арбобларга азал-азалдан катта эҳтиёж мавжуд эди, ўтган йили юзта талабани Мисрга жўнатдик, ҳозир яна жўнатиш арафасидамиз, фақат шу мамлакатнинг ўзига ҳар уч ойда беш-олти имомни малака ошириш учун йўллаб турибмиз. Яқинда, иншоаллоҳ, уларнинг яна бир гуруҳини Туркияга жўнатиш ниятидамиз.

Мустақиллик бизга бебаҳо неъматлар берди: динимиз, эътиқодимиз қайтди, Қуръони Карим, Ҳадиси шариф ҳар бир хонадонга кириб борди. Ва айни кунларда ҳам маърифий нашрлар ёруғлик кўриши борасида муайян ишлар қилинаётир. Куни кеча чоп этиш учун “Мушкотул масофул“ китобини Қувайтга тақдим этдик, бирон йил ичида у кўп нусхада ёруғлик кўради.

Телевизор орқали олиб борилаётган “Маърифатнома“ кўрсатуви ҳам юртдошларимизни ниҳоятда мамнун этаётир.

(Давоми 2-бетда)

МИНТАҚАВИЙ СЕМИНАР ЯКУНЛАНДИ

Сир эмаски, Марказий Осиё давлатларининг миллий даромади асосан сувнинг мўллигига боғлиқ. Тошкентда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Гидрометеорология Бош бошқармаси ва Ўзбекистон Республикаси Давлат табиатни муҳофаза қилиш қўмитаси, АҚШнинг халқаро тараққиёт бўйича агентлиги (ЮСАИД) билан ҳамкорликда ташкил этилган “Сув заҳиралардан унумли фойдаланишда минтақавий ҳамкорлик“ мавзуидаги семинар-кенгашда ана шу муҳим масала ҳақида фикр юритилди. Унда Ўзбекистон, Қозоғистон, Қирғизистон, Тожикистон ва Туркманистон республикаларидан келган мутахассислар иштирок этишди.

Семинар қатнашчилари бир неча бор таъкидлаб ўтишларига қараганда Марказий Осиё мамлакатлари худудида илмий тадқиқот ишлари яхши йўлга қўйилган. Лекин шу билан бирга ишлаб чиқилган янгиликларнинг кўпини жорий этишга жиддий эътибор берилмаяпти. Бундан фақат фан эмас, табиат ҳам зарар кўради. Шу боис семинар давомида истиқболли илмий-методик ва технологик ишланмалар тавсия этилди.

Семинар давомида Орол бўйидаги экологик вазиятни яхшилаш, минтақада сув заҳиралари ва табиат муҳофазасидаги мавжуд муаммоларни ҳал этиш, аҳолини тоза ичимлик суви билан таъминлаш борасидаги муаммолар муҳокама қилинди. Семинарда АҚШнинг Ўзбекистондаги фавқулодда ва мухтор элчиси Генри Ли Кларк иштирок этди.

Номзод ҳақида сўз

Қосимжон РАЗЗОҚОВ:

“ИШОНИШ — КАТТА БАХТ ! “

Қосимжон Раззоқов Ёшлар Иттифоқи Қоракўл тумани қўмитасининг биринчи котиби, ХДП аъзоси. Унинг номзоди Қоракўл тумани 64-сайлов округидан Олий Мажлис депутатлигига кўрсатилган.

Қосимжон билан танишганимга ҳали кўп бўлгани йўқ. Бор-йўғи олти ой. Аммо бу истараси иссиқ йигитни 5-10 йилдан буён биладигандекман. Унинг хушмуомалалиги, қувноқлиги, зукколиги, ҳар бир масалада ўзига хос фикри, қараши борлиги кишини қувонтиради. Қосимжон ҳақида мақола ёзиш учун шу қисқа фурсат етарлимикан? Ўйлайман, баъзида бир умр биладиган кишинг ҳақида икки оғиз гап айтиш қийин. Бу ерда эса?.. Баъзан ундаги қобилият кўпчилигимизда йўқлигидан афсусланаман. Қанийди, дейман Ўзбекистонимизда Қосимжондек йигитлар кўпроқ бўлса. Мамлакатимизнинг ривожи янада илгарилаб кетган бўлармиди? Бир нарса мени тинчлантиради: унинг Олий мажлисга депутат сифатида номзодининг рўйхатга олинганлиги аъло иш бўлибди.

Хотирамда у билан бўлган мулоқот жонланиб келаверади.

— Қишлоқларимизда турмуш маданиятини юксалтириш даркор, — дейди Қосимжон. — Шаҳар билан қишлоқ ўртасидаги тафовутни йўқотиш борасида узоқ йиллардан буён ваъз айтиб келинади. Амалда эса қилинаётган ишлар ҳаминқадар. Кишиларимизнинг маънавий қарашлари билан ҳам мақтанолмаймиз. Маънавият эса ўзингиз биласиз, иқтисодиёт билан боғлиқ. Маънавият бўлмас экан, у ерда иқтисодиёт ривожланмайди.

Ҳар бир фуқарога яшаш учун сув ва ҳаводек зарур бўлган минимум шароитни яратиш зарур. Қишлоқларимизга илғор технологияни олиб кириш, аҳолини иш билан таъминлаш керак. Бу технология бозор иқтисодиётига мослашувчан бўлсин. Жойларда кичик корхоналар бунёд этиб фермерлик ҳаракати кучайтирилса, айни муддао бўларди. Мулк шаклидан қатъий назар ишда шахсий манфаатдорлик бўлсин. У эса давлат томонидан қонун йўли билан кафолатланган бўлиши шарт.

Туманимизда экология аҳволи ёмон. Бизда ҳам Орол жароҳатлари бор. Оналаримиз, аёлларимиз, сингилжонларимиз орасида камқонлилари бор.

—8 йилдан буён халқ орасидаман, — деб сўзини давом эттирди ҳамсуҳбатим. — Уларнинг орзу — ўйлари, дардлари, қарашлари менга кундек равшан. Ёшларимиз орасида мустақил фикрлаш доирасини кенгайтириш мақсадга мувофиқ. Келажак уларнинг қўлида эканлигини англатиш,улар онгига сингдириш муҳимдир. Ёшларимизни бозор иқтисодиётини тўла тушунган деб бўлмайди. Тўғри, уларда қийинчиликлар олдида довдираш, эсанкираш ҳоллари мавжуд.

— Айни кунларда Қоракўл ёшлари нима билан яшамоқда, нималарни орзу қилмоқда?

— Шу кеча-кундузда уларнинг руҳи кўтаринки, ишлари ҳам шунга яраша. Тўғриси, Ёшлар Иттифоқида иш бошлаганимда аҳвол оғир эди. Биринчи навбатда, тумандаги ташкилотлар раҳбарлари билан мулоқот ўтказдик. Улардан ёшларни қўллаб-қувватлашда ёрдам сўрадик. Натижа ёмон бўлмади. Ҳозирда ёшларни ижтимоий ҳимоя қилиш мақсадида очилган “Ёшлар жамғармаси“ фаолият кўрсатмоқда. Ҳар бир байрам, тантаналарда муҳтожларга баҳоли қудрат ёрдам берамиз. Шунингдек, ёшлар тарбияси билан боғлиқ бўлган барча ташкилотларда биз билан ҳамкорликда тайёрланган 1993-1994 йилларга мўлжалланган ёшлар дастури бор. Унинг муҳокамаси тез-тез ўтказиб борилади.

1993 йили туман Ёшлар Иттифоқи аъзолари ёппасига пахта теримида қатнашдик. Ўша йили 1 тонна миқдорида “оқ олтин“ йиғишга эришдик. Уни кичик корхона сотиб олиб, ҳисобимизга пул ўтказди.

Яхшиям туманимизда ёшларга қайишадиган раҳбарлар бисёр. Улардан “Чевар“ кичик корхонаси (раҳбари Бобоқул Йўлдошев), “Сайёд“ кичик корхонаси (раҳбари собиқ Қоракўл туман ЁИ қўмитаси биринчи котиби КАром Шомуродов), Қоракўл ип-йигирув фабрикаси (раҳбари Абдулла Бибитов)ни келтиришим мумкин.

— Қосимжон, шу кунларда нималар билан бандсиз?

— Шу даражага етишимда Ёшлар Иттифоқи менга куч-мадад берди, илҳомлантирди. Бундан қувонаман. Ёшлар ташкилотида амалга оширишга улгурмаган ишларим бор: ёшлар учун, улар ҳақ-ҳуқуқларни танишлари учун бирон ҳуқуқий маслаҳат берадиган марказ тузиш, бозор иқтисодиёти шароитида ёшларни ишбилармонликка ўргатиш...

Ёшларимиз бозор, бозор деб маънавий қашшоқ бўлмасин. Маънавий қашшоқлик кишининг иродасини бўшаштиради. Иродаси бўш одамни эса қийинчиликлар хоҳлаган куйига солиши мумкин.

Хурсандлигим, бугунги демократиядан, мустақилликдан.

Ниятим, бутун ақл-салоҳиятимни, билимимни халққа сарфлаш. Унинг келажаги йўлида жон куйдириш. Келажакка ишонч бўлса, киши ҳеч қачон қоқилмайди, синмайди. Ишониш — катта бахтдир.

Муҳаммад АМИН,
"Туркистон" мухбири.
Муаллиф олган сурат

САЙЛОВ КОМИССИЯСИ ЙИҒИЛИШИ

Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгесига сайлов ўтказувчи марказий сайлов комиссиясининг навбатдаги мажлиси бўлди. Унда Нукус шаҳар сайлов участкалари ва округларида сайловолди тайёргарлик ишларининг бориши муҳокама қилинди.

Йиғилишда баъзи округ комиссияларининг таркибига ўзгаришлар киритилди.

А. ИСКАНДАРОВ,
ЎзА мухбири.

Хотира уйғонса гўзалдир

ОТ ИЗИНИ ТОЙ БОСАР

Шу кунларда республикамизда Улуғ Ғалабанинг 50 йиллигини нишонлашга катта тараддуд кўрилмоқда. Президентимиз ва ҳукуматимизнинг уруш ва меҳнат фахрийларига ғамхўрликни кучайтириш борасидаги қарорларини халқимиз зўр мамнуният билан қўллаб-қувватламоқда. Куни кеча Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи Тошкент вилояти қўмитасида шу масала юзасидан вилоят фахрийлар кенгашининг раиси Акром Алимов иштирокида йиғилиш бўлиб ўтди. Унда вилоятнинг барча шаҳар ва туман қўмиталари биринчи котиблари иштирок этди. Учрашувни Ёшлар Иттифоқи Тошкент вилоят қўмитасининг биринчи котиби Наима Жабборова қисқача кириш сўзи билан очди.

Учрашувда Улуғ Ғалабанинг 50 йиллигини нишонлаш мақсадида ўтказиладиган турли тадбирларни амалга ошириш учун Тошкент вилоят қўмитаси ва Тошкент вилоят Фахрийлари ўртасида қўшма қарор қабул қилинди. Унда Тошкент вилоятида Иккинчи жаҳон урушида ҳалок бўлган жангчилар ҳамда уруш қатнашчилари рўйхатини олиш, ёрдамга муҳтож ва қаровчиси йўқ уруш фахрийларини аниқлаш, уларга моддий ва маънавий ёрдам кўрсатиш; мактаблар, ҳунар-техника билим юртлари, олий ва ўрта махсус таълим муассасаларида, шунингдек, ҳарбий билим юртларида ва қисмларида Улуғ Ғалабада Ўзбекистоннинг тутган ўрни, оталаримизнинг кўрсатган жасорати тўғрисида махсус сабоқлар ўтиш, ўқувчи ва талаба ёшлар билан фахрийларнинг “Уч авлод учрашув“ларини ташкил этиш каби ўндан ортиқ тадбирлар ўз аксини топган.

Учрашув сўнгида А. Алимов Ёшлар Иттифоқи вилоят қўмитаси томонидан уруш ва меҳнат фахрийларига кўрсатилаётган амалий ёрдамдан беҳад миннатдор эканлигини изҳор этди. “Вилоятимиз бўйича юз мингдан ортиқ одам урушга отланган. Шулардан 35 мингдан ортиқроғи ҳалок бўлди ва домдараксиз кетди, — дейди у ўз сўзида. — Ҳозирги пайтда уларнинг атиги ўн уч минг беш юзтаси ҳаёт. Беш мингдан ортиқ қария ногирон.

Президентимизнинг қароридан сўнг Тошкент вилояти бўйича ўн уч минг олти юз нафар киши “Жасорат“ ордени ва 18 минг 222 киши “Шуҳрат“ медали билан мукофотланди. Ҳозир ҳар бир собиқ жангчи ёшлар ўртасида бўлиб, уларга ўз хотираларини сўзлаб бермоқда, уларни келажаги буюк давлатнинг яратувчилари бўлишга даъват этмоқда. Бунинг учун эса ёшлар астойдил меҳнат қилиши, авлод-аждодлари, ота-боболарининг тарихини мукаммал билишга интилишлари зарур“.

Дарҳақиқат, шундай кекса отахонлари бор юрт ёшлари келажакнинг фахрига айланишлари шубҳасиз. Шундай экан, фахрийлардан меҳр-оқибатимизни аямайлик, кўнгилларини кўтарайлик. Ахир от изини той босади, деган халқимизда ҳикматли нақл бор.

С. САЙФУЛЛАЕВ,
Ёшлар Иттифоқи Тошкент вилоят Қўмитасининг иккинчи котиби

(3-бетга қаранг)

Уйғоқ сўз

Абдуғани АБДУЛЛАЕВ:

ГЎЗАЛ АМАЛ ВА САБР-ҚАНОАТ...

Гўзал амал қилган зотлар учун хайрли оқибат ва зиёда неъматлар бордир.

Қуръони Карим

(Боши 1-бетда).

— Тарихдан маълумки, ҳеч бир халқ ўз озодлигига осонликча эришгани йўқ. Ҳатто олтмишинчи йилларда ҳам Африка қитъасидаги қатор мамлакатлар ўз эрки йўлидаги курашларда озмунча қурбон бермади, миллат ўзининг азиз фарзандларидан жудо бўлди. Аллоҳга шукрки, юртимиз бундай йўқотишларни четлаб ўта олди. "Ўзбекистондаги тинчлик ва барқарорлик Ўрта Осиёдаги тинчлик ва барқарорлик учун керак", дейди АҚШнинг Ўзбекистондаги Фавқулодда ва Мухтор элчиси Генри Ли Кларк. Табиийки, бу масала ҳеч кимни лоқайд қолдирмайди.

— Аллоҳ таоло ҳузурига беадад шукрлар бўлсинки, мамлакатимиз Ўзбекистонда осойишталик, ҳамжиҳатлик, барқарорлик мўътадил давом этаётир. Бунга аввало юртбошимизнинг ўзлари сабаб, халқимизнинг сабр-қаноатли эканлиги сабаб, хайрли бу ишда тараққийпарвар, илғор фикрли имом-хатибларимизнинг хизмати ҳам йўқ эмас. Элу-юртни осойишта сақлашга улар ўз ҳиссаларини қўшиб келаётир.

Жазоирми, Марокашми, Тунисми, дунёнинг қайсики бир мамлакати ўз мустақиллигига эришган бўлса, ҳамиша биз уларга ҳавас кўзи билан қараб келганмиз, шундай саодатли кунлар бизга ҳам насиб этармикан деб ўксинганмиз. Чунки Шарқий Африка мамлакатларига йўлимиз тушар бўлса, мусулмон сифатида бизни кўп иззат қилишган, аммо улар юртимизни барибир Русиянинг колонияси деб қарашган. Шунга биз озурда бўлар ва азият чекар эдикки, ўзлари бу халқлар ниҳоятда қолоқ, бизнинг халқ маданиятли бўлсаю тағин бу тахлит муоразалар билдиришса, деб. Алҳамду лиллоҳ, юртимиз Имом Бухорийдек, Имом Термизийдек, Имом Насоийдек муҳаддисларни улғайтириб берган, алҳи дунё дилини уларнинг заковати минг йиллар мобайнида титратиб келаётган бўлса-ю, тағин бировга мутеъсизлар деб бизга таъна қилишса? Албатта, уларнинг ўзлари ҳам вақтида шундай гуллаб-яшнаган, дунёвий тараққиётга улкан ҳисса қўшган илғор халқ қандай қилиб мустамлакачилик асоратига тушиб қолдингизлар, деб афсус қилар эдилар. Алҳамду лиллоҳ, мана, биз ҳам истиқлолга эришдик, Пайғамбаримизнинг ҳадисларида борки, Аллоҳ берган неъматни доимий сақлаб туриш керак. Агар биз мустақиллигимизни шу ҳадисдаги Аллоҳнинг неъматига муқояса этсак, англаймизки, уни сақламоқ ҳам қарз, ҳам фарздир. Ва бу фақат юртбошимизнинг зиммасидаги вазифа эмас, балки зиёлиларнинг, уламоларнинг, бутун халқимизнинг муқаддас бурчидир. Мустақилликни мустаҳкамлаш учун энг асосий иш — меҳнат орқали иқтисодиётни кўтаришдан иборат.

Бир деҳқон кун бўйи ер чопиб, меҳнат қилиб, кечга томон кетмонини елкасига ташлаб даладан қайтаётганида Расули Акром саллаллоҳу алайҳи ва саллам унинг истиқболига чиқиб, қўлини ўпдилар. Ҳолбуки, у киши бўлак бирон-бир зотнинг — на оталари, на боболарининг қўлларини ўпмаган эдилар. Деҳқоннинг қўлини ўпдилар ва айтдиларки: — Бу қўлларни Аллоҳ таоло ва Пайғамбари яхши кўради!

Чунки деҳқон мухлис бўлса, меҳнаткаш бўлса, мамлакат обод бўлади, хайри барака, давлат зиёда бўлади. Чиройли амал қилаётган меҳнаткашларга ҳурмат шундан. Албатта, иқтисодиётни кўтариш бир кишининг иши эмас, бу барчамизнинг вазифамиздир.

Мустақиллик бу-меҳнатга асосланади. Агар биз Ватанимиз шаънини кўтармоқчи бўлсак, оромдан пича воз кечиб қаттиқ ишлашимиз, ўқишимиз, ёшларимиз замонавий илмларни қунт ила ўзлаштириб олиши лозим бўлади. Пешона тери билан яратилган маҳсулотимиз жаҳон бозорига чиқсин, рақобатда ўзсин. Япония каби мамлакатлар, биласиз, тезда бойиб кетди, бунга сабаб — миллатнинг захматкашлиги, бурчини ҳалол ўташи, оқибатда маҳсулотини ўта сифатли қилиб чиқаришидир. Биз ҳам мана шундай халқлардан ибрат олишимиз керак. Қуръони Карим шунга далолат қилаяпти, кимки чиқарган маҳсулотини сифатли қилса, Аллоҳ таоло ҳам буни маъқул кўради.

Мен ёшларимизни айни шу йўлга даъват этган бўлур эдим.

— Тақсир, Сиз ҳаётнинг аччиқ-чучигини тотган кишисиз. Ҳаётий тажрибангиздан келиб чиққанда, ҳозирги ёшларнинг зиммасига давр қандай вазифаларни юклаётир?

— Айрим одамлар дини ислом фақат ибодат, рўза, ҳажга бориш ва закот беришдан иборат деб тушунади. Аслида ундай эмас, дини ислом ҳаётни тўла-тўкис қамраб олган. Саҳобалардан Ҳазрати Али айтибдиларки, фар-зандларингизга бугуннинг талабидан келиб чиқиб эмас, балки келажак замон талабини ҳам инобатга олиб илм берингиз, энди улар сизларнинг даврингизда эмас, балки келажак замонда яшайди, у даврнинг талаби эса бошқачароқ бўлади.

Мана шу таълимот таъсирида XII асргача юртимиздан жуда забардаст алломалар етишиб чиққан, улар ўз илми билан дунё фозилларининг биринчиларидан бўлишган.

Агар ёшларимиз келажакда яхши яшайин, халқимга нафим тегсин, Ватанимнинг шаъни-шавкатини дунёга таратайин деса кечани кеча, кундузни кундуз демай тинимсиз ўқиши, илму маърифат билан машғул бўлиши, аввал айтганимдай, замонавий фан ва технология ҳамда унинг ютуқларини ўзлаштириши лозим.

> *Биз, мана шу азиз юртимизнинг ҳар бир фарзанди қуйидаги учта шартга амал қилсак, иншоаллоҳ, буюк орзуларимизга эришгаймиз. Аввалам бор, толеимизга шукрона айтишимиз керакки, гўзалликда дунёда тенгсиз юртимиз, меҳнаткаш халқимиз бор. Уларни асрашимиз, авайлашимиз, керак бўлса, бу йўлда кўксимизни қалқон қилишимиз зарур. Иккинчидан, ҳар бир ватандошимиз, миллати, тили, дини, мавқеи ва мансабидан қатъи назар, Ватан менга нима берди деб эмас, балки мен Ватанга нима бердим, унинг равнақи йўлида нима иш қилдим, деган эътиқод билан яшаши лозим. Учинчидан, энг катта бойлигимиз — диёримизда қарор топган осойишталик, ҳамжиҳатликни кўз қорачиғидек авайлашимиз шарт. Бусиз ҳеч нарсага эришиб бўлмайди.*
>
> **Ислом КАРИМОВ**

Расули Акром илму фанни гарчи Хитойда бўлса ҳам бориб, ўрганиб келинглар, деб бежиз айтмаган. Ва бу ўринда фақат диний илм назарда тутилгани йўқ, ўша пайтларда Хитойда ҳунар-мандчилик бениҳоя ривож топган эди.

Замонавий ёшлар комил маърифат ва чиройли амал соҳиби бўлиши лозим. Зеро, ҳозирда ҳам, келажакда ҳам Ватаннинг асосий юкини кўтарадиган шулардир. Қадимгилар айтганки, ёшликда ўрганилган илму-ҳунар тошга ўйиб муҳрланган нақш каби абадий қолади. Шу маънода ёшлик фаслининг ҳар бир лаҳзасини ғанимат билиш, қадрлаш керак. Ёшликда олинган таълим ҳамиша инсонга нажот бўлади.

— Тақсир, янги йил ҳам эшик қоқиб турибди, ҳадемай у кириб келади, шу муносабат билан газетамиз ихлосмандларига қандай тилаклар билдиришни хоҳлар эдингиз?

— Мана, ҳозир мустақиллигимиз ҳам тўртинчи йилга қадам қўйди, бу — шаклланиш йили, чунки гўдаклар ҳам тўрт ёшга тўлганида тиллари равон бўлиб кетади. Доно ва меҳнаткаш халқимиз янги йилда ўз қадрият ва анъаналарини эъзозлаш, дастурхонига файз киритишда янги босқичларни қўлга киритгай. Аллоҳ таолога илтижо қиламизки, юртдошларимизга куч-қудрат берсин, мамлакатимиз катта бир довонларни ошиб ўтсин! Ёшларимизни мустақилликка мухлис қилсин, улар ҳавас билан Ватанимизнинг оғирини енгил қиладиган катта бир кучга айлансин, омин!

Суҳбатдош:
Ғаффор ҲОТАМОВ,
Собир ЎНАР

ОЛТИН ОЛИШ ОСОН ЭМАС

Иван КИРЕЕВ — Тошкентда туғилган. Тошкент Давлат жисмоний-тарбия институтини тамомлаган. Ўзбекистон Республикаси Давлат жисмоний-тарбия ва спорт қўмитасининг спортчи-йўриқчиси. XII Осиё ўйинларининг ҳақиқий қаҳрамонларидан бири. Спортдаги хизматлари учун "Шуҳрат" медали ва "Ўзбекистон республикасида хизмат кўрсатган спортчи" фахрий унвони билан тақдирланган.

"Кумир"и — Рассмусен
"Хобби"си — мусиқа
Энг юксак мақсади — Олимпиада чемпиони бўлиш
Энг севимли ранги — мовий ранг
Энг севимли асари — "Чол ва денгиз" (Э.Хименгуэй)
Энг севимли актёри — Евгений Миронов
Энг севимли кинофильми — Франция комедиялари
Энг севимли қўшиқчиси — Игорь Николаев
Энг севимли маскани — Тошкент
Энг яхши кўрган таоми — жўжа қовурмаси

— Иван, сиз Осиё ўйинларининг ҳақиқий қаҳрамони бўлдингиз. Учта олтин ва битта бронза медалларини олишни ўзи бўлмайди. Олтин олиш осонми?

— Йўқ, албатта. Ҳар бир медаль учун бутун жисмоний ва руҳий имкониятларни ишга солишга тўғри келди. Яна спортчига ўз имкониятларини қаерда ва қандай ишлатиш учун сезги ҳам керак.

— Осиё ўйинларини ўтган йилги қитъа чемпионати билан таққослаш мумкинми?

Йўқ. Бу мусобақалар бирбиридан шиддатлилиги, нуфузи ва кескин рақобатлари билан тубдан фарқ қилади. Осиё ўйинларида қитъанинг барча мамлакатларидан энг маҳоратли эшкакчилар иштирок этишди.

— Эшкак эшиш республикамизда оммавийлашмаган, айтиш мумкинки, кўпчиликка таниш бўлмаган спорт турларидан бири. Сиз не сабабдан спортнинг айнан шу турини танлагансиз?

— Гапингизга қўшилмайман. Кейинги вақтда эшкак эшиш бизда ҳам оммавийлашиб бормоқда. Энди саволингизга келсак, ёшлигимда норвегиялик халқаро тоифадаги машҳур эшкакчи Рассмусеннинг чиқишларини телевизор орқали катта қизиқиш ва ҳавас билан томоша қилар эдим. Ўшандаёқ менда ушбу спорт турига қизиқиш уйғонганди. Дастлаб оиладагилар мени тушунишмади, фақатгина акам тушуниб, менга кўп ёрдамлар кўрсатди.

— Эшкак эшувчилар учун бизда яхши сув ҳавзалари йўқ чоғи?

— Чирчиқ, Самарқанд ва бошқа шаҳарларда яхши сув ҳавзалари бор. Тошкент денгизи ва Чарвоқда қулайгина базалар мавжуд.

"Осиё ўйинлари" қаҳрамонлари

— Сиз илгари ҳам халқаро йирик мусобақаларда иштирок этганмисиз?

— Ҳа. Собиқ Иттифоқ ва СССР халқлари X Спартакиадасининг чемпиони, ўсмирлар ўртасида жаҳон чемпиони, жаҳон Кубоги совриндори ва тўрт карра Осиё чемпиони бўлганман.

— Зўр-ку. Четдан таклифлар тушаяптими?

— Тушаяпти.

— Кетасизми?

— Ўйлаб кўраман.

— Сизнингча спорт нима?

— Имкониятлар чексизлиги...

— Сизнинг Осиёдаги асосий рақибларингиз кимлар?

— Хитойлик ва қозоғистонлик спортчилар.

— Орзуларингиз?

— 1996 йил Атлантада бўлиб ўтадиган ёзги Олимпиада ўйинларида оркестрга республикамиз гимнини чалдириш.

— Илойим, айтганингиздек бўлсин.

Суҳбатдош Алижон АБДУРАҲМОНОВ
"Туркистон" мухбири.

Суратда: Иван КИРЕЕВ (чапда) мураббийлари билан

Газета саҳифаланаётганда

"КИМ ОШДИ"ДА КИМ ОШДИ

Давлат мулкини бошқариш ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш Фарғона вилояти бошқармаси, республика "Ким ошди" савдо биржасининг вилоят бўлими ва Америка Қўшма Штатларининг халқаро хусусийлаштириш агентлигига қарашли "Прайс Уотерхоуз" компанияси ҳамкорликда Қўқон шаҳрида навбатдаги кўчмас мулкнинг "Ким ошди" савдосини ўтказди.

Иккинчи марта ўтказилган ушбу савдода дастлабки қиймати 763 минг сўмлик бўлган турли иншоотлар 2 миллион 286 минг сўмга сотилди. Ёпиқ тарзда ўтказилган савдода эса шаҳардаги "Деҳқонлар уйи" оз эмас, кўп эмас, нақд 18 миллион 200 минг сўмга (!) баҳоланади. Унинг бошланғич нархи эса... 400 минг сўм эди!

Данғара туманидаги Янгиобод қишлоғига жойлашган бўрдоқичилик мажмуи 257 минг сўм қийматда баҳоланиб, савдога қўйилган эди. Уни данғарлик бир жаноб бир миллионга "илиб кетди". Сал олдинроқ эса Қўқондаги "Қўқон" меҳмонхонаси 19 миллион (!) сўмга сотилган эди. Навбатдаги савдо Марғилон ва Фарғонада бўлиб ўтади. Уларда енгил ва юк ташиш автомобиллари, трактор ва юклагичлар савдога қўйилади деган режалар ҳам йўқ эмас...

Ажабланадиган ери йўқ. Пул топган, хисобини ҳам топади. Энг асосийси, мулк ўзининг ҳақиқий эгасига топширилаяпти. Савдони кузатиб туриб, оғзи "ланг" очилиб қолганларга бойваччалар:

— Зар қадрини заргар билади, чилангар ниманиям билади, — дейишди. Хулосани энди ўзингиз чиқариб олаверинг!

Рустам Бой МУҲАММАД.

КЕЛГУСИ СОНДА:

- **Жаннат эшигини очган болалар...**
- **Сиз уларни кунда кўрасиз**
- **Бир оғиз ширин сўз**

Бир хат изидан

МАШМАША

Ёхуд Қашқадарё вилоят ва Қарши шаҳар "Сувоқова" ишлаб чиқариш корхоналари ўртасидаги носоғлом муҳит хусусида

Изтиробли сатрлар битилган шикоят хатини олдим. Хат Қашқадарё вилоятининг Косон туманидаги Бойтерак қишлоғида яшовчи фуқаро Искандар Санақулов томонидан таҳририятимизга ёзилган экан. Очиғи, мазкур хатни бир марта ўқиб чиқиб, масала моҳиятига тўла тушуниб етмадим. Сўнг қайта-қайта ўқиб, хат муаллифининг мақсадини англадим. Азиз муштарийлар, яхшиси хатнинг қисқача мазмуни билан сизларни таништирай:

"Ҳурматли муҳаррир!

... 1992 йил 1 ноябрдан буён вилоят "Сувоқова" ишлаб чиқариш корхонасида ишлайман. 1993 йилга келиб, мени Қарши шаҳар "Сувоқова" ишлаб чиқариш корхонасига қарашли Шайхали қўрғонидаги тозалаш иншоотига бошлиқ этиб тайинлашди. Вилоят "Сувоқова" ишлаб чиқариш корхонаси раҳбарлари 1 октябрь 1993 йилдан бошлаб, ишга киришишга буйруқ берди. Мен ушбу буйруқ асосида ишга киришдим. Лекин фаолиятим узоққа бормади. Ой охирига бориб, иш табелларимни Қарши шаҳар "Сувоқова" ишлаб чиқариш кор онаси бошлиғи Ўктам Йўлдошевга олиб борганимда у қабул қилмади. Нега деб сўраганимда "Сени мен ишга тайинлаганим йўқ, ким тайинлаган бўлса ўша киши қабул қилсин" деди. Мен шунга қарамасдан ҳар ой охирида ойлик табелларимни алоқа бўлими орқали жўнатиб турдим. Охири менга буйруқ берган вилоят "Сувоқова" ишлаб чиқариш кор онаси бошлиғи Отақул Қувондиқовга мурожаат қилдим. У киши менга "агар буйруғимни бажармаган бўлса, шаҳар прокуратурасига маълум қил", деди. Прокуратурага ҳам мурожаат қилдим. Прокуратура эса материалларни икки ойдан сўнг, шаҳар судига оширган. Шаҳар суди масалани мукаммал ўрганмасдан қонунсиз қарор чиқариб юборган. Ана шу қарорни вилоят судига кўрсатдим. Улар шаҳар прокурорининг қарори йўқ дегандан сўнг, яна шаҳар прокурорига учрашдим. Хуллас, отангга бор, онангга бор дейишдан бошқа гап бўлмади. Бу ўртада олдинги бошлиқ Абдужаббор Содиқов суд орқали қайта ўз лавозимига тикланди. Мен эса "чорраҳанинг қоқ ўртасида" қолиб кетдим..."

И. САНАҚУЛОВ (имзо).

Хат билан танишгач шикоятчи Искандар Санақулов билан учрашдик. Унинг хоҳишини ва талабани ҳисобга олиб, масалани обдон ўрганишга киришдик. Вилоят "Сувоқова" ишлаб чиқариш корхонасида бўлиб, Искандар Санақулов ҳақидаги ҳужжатлар билан танишганимда хатда кўрсатилган фактлар тўла тасдиқланди. Ҳақиқатан ҳам корхонанинг 1993 йил 1 октябрь 315-сонли буйруғи билан Содиқов Абдужаббор Шайхали тозалаш иншооти бошлиғи вазифасидан озод қилиниб, ўрнига Искандар Санақулов тайинланган. Тўғри буйруқда вақтинча бажарувчи этиб тайинлансин дейилган. Ҳатто, иншоотни қабул қилиш учун етти кишидан иборат комиссия ҳам тузилган. Шуни ҳам эслатиб ўтиш керакки, мазкур буйруқда Қарши шаҳар "Сувоқова" ишлаб чиқариш корхонаси бошлиғи Ў. Йўлдошевга вилоят "Сувоқова" ишлаб чиқариш корхонасининг 297-сонли буйруғининг бажарилишини таъминламагани учун "ҳайфсан" берилганлиги қайд қилинган. Вилоят "Сувоқова" ишлаб чиқариш корхонасининг раҳбарлари ва мутахассисларидан Искандар Санақулов ҳақида сўраганимда ҳаммаси ҳам ижобий фикрларни билдиришди.

— Буйруқ бергансизу, бироқ унинг бажарилишини таъминламагансиз. Бунинг балким аниқ сабаблари бордир,— дея сўраймиз вилоят "Сувоқова" ишлаб чиқариш корхонаси бошлиғи Отақул Қувондиқовдан.

— Тўғриси, бунинг ҳеч қандай бошқа сабаби йўқ. Ўзим ҳам нима қилишни билмайман. Берган буйруқни ҳам, унинг бажарилмаганлигини ҳам тан оламан. Ўктам Йўлдошев мунтазам инкор қилиб келаяпти.

— Инкор қилса, юқори ташкилотингизга ёки ҳокимликка мурожаат қилсангиз бўлади-ку?

— Шаҳар тергов бўлимига мурожаат қилганман. Аммо бу мурожаатлар адолатли ечимини топмаётир. Искандарнинг ўзи ҳам буни яхши билади.

— Билган билан сиз бошлиқсиз, у эса сизнинг буйруғингиз асосида иш кўрувчи оддий мутахассис. Сиз ўзингиз берган буйруғингизнинг ижросини таъминламаганингиздан сўнг, унинг қўлидан нима иш келарди?

— ?!...

Хуллас, Отақул Қувондиқов билан узоқ суҳбатлашиб, бирор бир жўяли фикр ололмадик. Тоқатимиз тоқ бўлиб, Қарши шаҳар "Сувоқова" ишлаб чиқариш корхонаси бошлиғи Ўктам Йўлдошев билан учрашдик.

— Ҳаммасидан хабарим бор,— дея гап бошлади Ў. Йўлдошев.— Мен ҳам 1992 йилдан буён мазкур ташкилотга бошлиқ бўлиб ишлаяпман. Абдужаббор Содиқов ҳам мен билан бирга иш бошлаган. Тўғри, иш бўлгандан сўнг камчилик ҳам бўлади. А. Содиқовни ишдан бўшатишди. Лекин у суд орқали қайта тикланди-ку? Қандай қилиб суд орқали тикланган киши ўрнига бошқа бир кишини ишга олишим керак?

— А. Содиқов фактларга қараганда бирдан ўз вазифасига тиклангани йўқ-ку?

— Тўғри, очиғини айтганда, вилоят "Сувоқова" ишлаб чиқариш корхонасининг буйруғини бажармадим. Вассалом. Буни бошлиқнинг ўзи ҳам билади.

— Бажариш, бажармаслик бу сизнинг ишингиз, лекин масалага қонуний ёндошадиган бўлсак, юқори ташкилотнинг буйруғи ижро учун берилади. Агар ўша буйруқ сизни қониқтирмаган бўлса, бир-бири билан бевосита корхона раҳбарлари ўзаро маслаҳатлашиб кўришларингиз мумкин эди-ку?

— ?!...

— Искандар Санақуловни танийсизми?

— Унча яхши танимайман, иш юзасидан югуриб юрганини эшитганман.

— Сизга мурожаат қилганман дейди, шу ростми?

— Мурожаат қилган бўлса қилгандир, лекин шаҳар "Сувоқова" ишлаб чиқариш корхонаси Искандар Санақулов ҳақида ҳеч қанақа буйруқ чиқармаган.

— Ойлик иш ҳақи юзасидан алоқа бўлими орқали мурожаат қилганман дейди Искандар Санақулов. Шу ҳақда маълумот борми?

— Тўғри, икки марта мурожаат қилган.

Хуллас, масала яна чигаллигича қолди — ўз ечимини топа олмади. Ўктам Йўлдошевга кейин ҳам хат юзасидан бир неча бор мурожаат қилмоқчи бўлдик. Лекин уни на телефондан, на идорадан топиб бўлмади.

Охири, узоқ ўйлаб, ҳар иккала ташкилот устидан ҳам назорат юритувчи вилоят ҳудудий коммунал хизматдан фойдаланиш бирлашмаси раҳбарларига мурожаат қилишга қарор қилдик. Биз ҳам шуни назарда тутиб, вилоят ҳудудий коммунал хизматдан фойдаланиш бирлашмаси бошлиғи, вилоят ҳокимининг муовини Бахтиёр Раҳмоновга мурожаат қилдик. Минг афсуски, икки-уч кунлаб кутиб, у кишининг қабулига кирганимиз зое кетди. Буни қуйидаги суҳбатдан ҳам билишингиз мумкин:

— Бахтиёр Раҳмонович, бир шикоят хат юзасидан Сизга мурожаат қилаётирмиз, агар вақтингиз бўлса қисқача тушунтирсак?

— Тушунтириб нима қиласиз, ҳаммасидан хабарим бор, менга Ўктам Йўлдошев келиб айтди.

— Нимани айтди?

— Нимани бўларди, шикоятчини етаклаб идорама идора кириб юрганингизни.

— Ишимиз шуни тақоза қилгандан сўнг, керакли ташкилотларга, унинг раҳбарларига мурожаат қиламизда. Мухбирман деб масалани мукаммал ўрганмасдан газетага мақола беравериш керакми, сизнингча? Сиз вилоят ҳокимининг бизни қизиқтирган соҳа бўйича муовинисиз, шу боисдан ҳам қабулингизга келдик.

— Хўш, қиладиган ишининг тайини йўқ бир шикоятчининг хатини мукаммал текширувдан ўтказиш учун сизга ким кафолат берди?

— Бу ерда кафолат, ҳуқуқ ҳақида гап кетаётгани йўқ, аксинча икки ташкилот ва бир инсон тақдири ҳақида гап кетаяпти. Сиз ҳам раҳбар. Лекин халқ билан раҳбарсиз. Қабулингизга келган оддий фуқарони ҳам қабул қилиб, уни тинглашингиз лозим.

— Хўш, ука, гапни кўпайтирмасдан мақсадингизни айтинг?

— Мен сизнинг ҳузурингизга шахсий илтимос билан эмас, хизмат юзасидан кирганман. Қолаверса, мен шу газетанинг вилоят бўйича мухбириман. Вилоятдаги оддий ечимини топадиган муаммони газета орқали республикага ёйишни ўзимга эп кўрмасдан сизнинг ҳузурингизга киргандим. Ҳамма ҳам ўз эли, вилояти шарафи учун курашади-ку. Афсус...

— Майли, ука, билганингизни қилинг. Хат билан мени ҳеч қандай алоқам йўқ. Аризачига айтинг, судга берсин. Бу иш[illegible] билан орган шуғулланади...

Очиғи, матбуотда 24 йилдан буён ишлаб бунақа қўпол муомилада бўлган раҳбарни сира учратмагандим. Тўғри, тўқнашувлар бўлган-у, лекин ўз вақтида бир-биримизнинг хатомизни тушуниб, узр сўраганмиз. Вилоят ҳокимининг муовини Бахтиёр Раҳмоновнинг муомиласини кўриб, республикамиз Президенти Ислом Каримовнинг "Ҳалоллик ва фидойилик — фаолиятимизнинг асосий мезони бўлсин" деган мавзуда Тошкент шаҳар кенгаши сессиясида сўзлаган нутқидаги бир фикр хаёлимга келди.

"... Кўпчилик хафа бўлмасин-у, айрим раҳбарларнинг ғалати хислатлари ҳақида гапирмоқчиман. Улар қўл остидаги одамларга етарли эътибор бермайди, ўзидан юқори амалдорлар олдида эса, саккиз букилиб салом беради. Ишни билмайди десангиз, ўз манфаати йўлида калласини шундай ишлатадики, ҳайрон қоласиз! Ана шуларни кўриб, кадрларни танлаш ва жой-жойига қўйишда янглишиш нақадар мушкул оқибатларга олиб келиши мумкинлигига амин бўласиз..." деганди Президентимиз ўз нутқида. Хулоса қилиб айтганда, Президентимиз аҳолини ижтимоий ҳимоялаш юзасидан бир қатор тадбирларни амалга ошираётган бир пайтда баъзи раҳбарларимизнинг тазйиқ остида иш тутиши мақсадга мувофиқ эмас.

Энди асосий мақсадга ўтадиган бўлсак, бизнингча Искандар Санақуловга бошқа юқори ташкилотларга елиб-югуришни маслаҳат кўрмаймиз. Аксинча, қимматли вақтини йўқотади. Чунки иккита, яъни бир-бирига боғлиқ корхоналар ўртаси[illegible] носоғлом вазият, ва маз[illegible] ташкилотларни назор[illegible] қилувчи вилоят бошқармасидаги ҳолат ҳаливери бир тўхтамга келишига ишонмаймиз. Қачонки, бу масалага республикадаги бевосита мутасадди ташкилотларнинг раҳбарлари аралашмас экан, муаммо муаммолигича қолаверади.

Биз бир хат юзасидан фикр юритдик, аммо мазкур ташкилотларнинг асосий иш фаолияти хусусида лом-мим демадик. Бу масалада, албатта, мавзуга қайтамиз.

Аҳрор САМАРИДДИНОВ,
"Туркистон" мухбири.

Эл осойишталиги йўлида

ҚИЛНИ ҚИРҚ ЁРИБ...

Самарқанд вилояти Оқдарё тумани ички ишлар бўлими ходимлари эл осойишталигини таъминлаш борасида тинимсиз ҳаракат қилишмоқда. Ёшлар билан учрашувлар ўтказиш, жойларда тушунтириш ишларини олиб бориш, жиноятчиликни олдини олиш учун профилактик тадбирларни амалга ошириш шулар жумласидандир. Натижа ва кўрсаткичлар туманда содир этилаётган жиноятлар сони камайиб бораётганидан дарак бермоқда. Масалан, шу йилнинг ўтган даври мобайнида жиноятнинг очилиши 94,1 фоизни ташкил этди. Бу кўрсаткич ўтган йилгидан қарийб 2 фоиз кўпдир. Жиноятчиликнинг умумий сони эса ўтган йилгига нисбатан 12 фоизга камайди. Бу кўрсаткичларга эришишда тергов гуруҳи бошлиғи милиция капитани Алибек Равшанов ва бошқа терговчиларнинг хизматлари катта бўлмоқда.

СУРАТДА: 1. Оқдарё тумани ички ишлар бўлими бошлиғи, милиция майори Илҳом Олтибоев бўлим аъзоларига навбатдаги иш юзасидан керакли кўрсатмалар бермоқда. 2. Тергов гуруҳи бошлиғи, милиция капитани Алибек Равшанов иш устида.

К. ЎЛМАСОВ суратлари

1945 — 1995

Хотира уйғонса гўзалдир

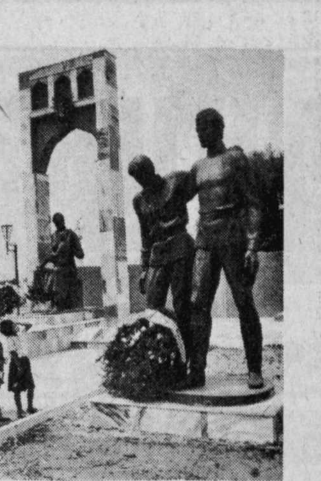

Буюк ғалабанинг 50 йиллиги олдидан

Бу сана Инсоният фашизм балосидан сақлаб қолинган энг табаррук кун сифатида тарих саҳифаларида қолади. Миллион-миллион бегуноҳ шаҳидлар ҳурмати, буни тан олмасликка ҳеч кимнинг заррача ҳаққи йўқ.

Беш йиллик қирғинбарот уруш бизнинг халқимиз бошига ҳам адоқсиз кулфатлар солди. Неча-неча асл фарзандлар шафқатсиз жанг майдонларида жон олиб, жон бердилар. Қанчалаб кекса отахону онахонларимизнинг, опа-сингилларимизнинг фронт ортидаги сермашаққат меҳнатлари ҳам душманга қақшатқич зарба бўлган эди. Энг муҳими бу уруш элимизга хос бўлган жуда кўплаб фазилатларни дунё афкор оммаси кўзи ўнгида намоён этди, Бу ҳақда шоир шундай ёзганди:

Сен ўзингсан энг сўнгги нонин
Ўзи емай ўғлига тутган.

Ҳа, биз ана шундай ору-номусини, ғуруру шонини оғир синовлардан омон-эсон опичлаб ўтган халқ фарзандларимиз. Ушбу саҳифамизда юртимизнинг қаҳрамон, фидойи, мард, заҳматкаш кишилари, уларнинг фидокорона меҳнатлари ҳақида имкон қадар ҳикоя қилишга ҳаракат қилдик. Зеро, ҳар қандай эзгулик, таҳсинга лойиқдир.

ТОҒ ҚОЯСИ КАТТА ТОШДИР

ЭШИТГАН бошқаю кўрган бошқа дейишади. Собиқ жангчи, мўйсафид шоир Тўра Жуман урушнинг қақшатқич қабоҳатларини ўз кўзи билан кўрганлардан. Шунинг учун ҳам унинг ижодида Тинчлик, озод Ватан мадҳи асосий мавзудир.

Тўра Жуманнинг яқинда чоп этилган "Бахт куйига жўр бўлай" тўплами шоирнинг 70 ёшлик тўйига муносиб армуғони, Ғалабанинг 50 йиллигига унинг арзирли қалб туҳфаси бўлди. Биз ҳам у кишини шу қутлуғ қўшалоқ байрам билан табриклаб, сизни ижод сурури тарк этмасин, деймиз.

ЭЙ, СЕВИКЛИ ВАТАНИМ

Эй, севикли Ватаним, меҳнатларим сен учун,
Мустақилликда яшна, хизматларим сен учун

Жангга кирдим сени деб, қалқон қилиб кўксимни,
Содиқ ўғлингман, кучу қудратларим сен учун

Илм бердинг, онг бердинг, даврон сурдим беармон,
Яхшилигинг беқиёс, ҳимматларим сен учун.

Хоҳла канал қаздиргин, хоҳла қишда сув кечир,
Хоҳла учир осмонга, журъатларим сен учун

Ҳар фаслнинг хислатин юрагимга жо қилдим,
Ғалабаю зафарим, суръатларим сен учун.

Бахтли халқинг номингни олам бўйлаб таратди,
Тўра дейди: эй, юртим, шуҳратларим сен учун.

ОЛЛОҲИМ ЯХШИ КЎРДИ

Миннатдор бўлмоқ керак, Оллоҳим яхши кўрди,
Келган бало-офатни бошқа томонга бурди.

"Қилганимда мен ўттиз, худо қилади тўққиз",
Бу тўғри, лекин менга ўттизини ҳам берди.

Қасд қилганларнинг бари дучор бўлди балога,
Қилмишига яраша уларни худо урди.

"Ит ҳурар, карвон ўтар", янчиб ўтдим тўсиқни,
Яратган эгам ҳар вақт, зафар омад келтирди.

Етмиш ёшгача Тўра касалликни билмади,
Инкор бўлмади ишқим, севгимга ҳам мард турдим.

Тўра ЖУМАН.

НАШРИЁТ ТУҲФАСИ

Куни кеча "Меҳнат" нашриёти Наманган вилояти "Хотира" китобининг биринчи китобини чоп этди. Унда вилоятнинг Зарёдаре, Косонсой, Норин туманлари, Наманган шаҳри ва туманидан урушга кетиб қайтмаганларнинг исм-шарифлари, ва турар жойлари, тўла келтирилган. Шунингдек, улар хизмат қилган ҳарбий қисм ва ҳалок бўлган ёки бедарак йўқолган жой номлари аниқ берилган.

Ўн минг нусхада чоп этилган бу "Хотира" китоби шаҳид бўлганларнинг ойлалари учун ўзига хос ёдгорлик бўлиб қолади.

Ҳозирги кунда нашрнинг иккинчи китоби ҳам босилмоқда.

ЭҲТИРОМ

Мустақиллик шарофати билан дунёга танилаётган Ўзбекистон ҳудудида бир сўлим гўша бор. Унда бизнинг бахту-саодатимиз учун жангоҳларда, меҳнат жабҳаларида жон олиб жон берган уруш ва меҳнат фахрийлари саломатликларини тиклайдилар, ҳордиқ чиқарадилар. Бу гўша Бўстонлиқ туманининг Товоқсой қўрғонида жойлашган "Товоқсой" фахрийлар санаторийсидир.

Бу дам олиш уйида ажиб бир меҳр-оқибат, ўзбекона одатларимиз қарор топгандек. Фахрийлар бир-бири билан босиқ оҳангда ўзаро гурунглашади. Суҳбат мавзуи эса аён. Эндигина оёққа тураётган юртнинг бугуни, эртаси, ҳукумат олиб бораётган одилона сиёсатдан қониқиш ҳисси... Дам олиш уйининг бош врачи, Ўзбекистон соғлиқни сақлаш аълочиси, олий тоифадаги шифокор Соҳиб Ҳайитбоев учун фахрийларнинг барчаси тутинган оға-инидек қадрдон. Шундай самимиятнинг гувоҳи бўлиб беихтиёр хаёлга бериласан, киши. Дунёда ҳали меҳр-оқибатнинг илдизлари бақувват эканлигига, донишманд кексаларимиз бор экан, дунё боқийлигига имон келтирасан.

Бу ерда тадбиркор раҳбарнинг ташаббуси билан бир йўла 12 нафар дам олувчини қабул қиладиган ваннахона, 60 нафар фахрийга мўлжалланган, ҳамма қулайликларга эга бўлган ётоқхона, дорихона, 60 ўринли чойхона қурилиб ишга туширилибди. Айни пайтда 550 ўринли замонавий ошхона, санаторийни керагича иссиқлиқ ва иссиқ сув билан таъминлайдиган қозонхона қурилиши давом этмоқда. Бош табибнинг изоҳига кўра, бу иншоотлар Буюк Ғалабанинг 50 йиллиги нишонланадиган қутлуғ кунда фахрийларга совға сифатида топширилар экан.

— Қурилишлар ўз вақтида ниҳоясига етказилса, бу ерда дам олувчиларнинг сонини янада кўпайтириш имкониятига эга бўламиз,— дейди С. Ҳайитбоев, — Ҳозирча 400 нафар фахрий Ўзбекистоннинг ҳамма вилоят ва туманларидан келиб 24 кун дам олиб, соғлиғини тиклаб қайтмоқда.

Бу масканда фахрийларга 14 турдаги тиббий ёрдам кўрсатилади. Улар ҳеч қандай дори-дармонсиз, ипакдек қўллари билан танга роҳат бағишлаётган Фотима Бурхонова, Назира Худойберганова, Роберт Барминовларнинг номларини фахр билан тилга олишади. Ваннахона, бош ҳамшираси Шарифа Шерназаровадан миннатдор кексаларни шифобахш ўсимликлар чойи, тоза ҳаво, турли-туман дардлардан фориғ этмоқда. Бундан ташқари даволаниш бўлимида касалликдан халос этадиган замоанавий тиббий асбоб-ускуналар фахрийлар хизматида.

Урушнинг 1-гуруҳ ногирони, Тошкент шаҳри, Шайхонтоҳур тумани, Оқтепа даҳаси 12-уйда истиқомат қилувчи Асомиддин Ирисматов ўз миннатдорчилигини шундай изҳор этди:

— Мен дам олиш уйидаги қўли енгил ҳамширалардан беҳад хурсандман. Уларнинг муолажаси билан соғлиғимни тиклаб олдим. Бу маскан, тиниқ сув, тоза ҳаво, ширин сўз дардимга малҳам бўлди.

Табиийки, бозор муносабатларига ўтиш даврига оид муаммолар бу ерни ҳам четлаб ўтмаган. Лекин аҳил жамоа уруш ва меҳнат фахрийлари санаториясини чинакам даволаш ва ҳордиқ чиқариш масканига айлантириш учун якдиллик билан курашмоқдалар.

Собиржон ИНОМОВ,
Ўзбекистон Журналистлар уюшмаси аъзоси.

Армуғон

Бектош РАҲИМОВ,
Ўзбекистон Фахрийлар ташкилотлари уюшмаси Кенгаши раиси

"ХОТИРА" ХОТИРА БЎЛИБ ҚОЛАДИ

Ўтаётган дақиқалар тарихга айланиб бораверади. Тарих эса битикларга, китобларга муҳрланди.

Вақт ўтган сайин орамиздан 1941—1945 йиллардаги уруш қатнашчилари сони тобора камайиб бормоқда. Бу дунёда инсон ғанимат, дийдор ғанимат. Фахрийларимизни эъзозлаш, уларнинг оғирини енгил қилиб, кўнгилларига малҳам бўлиш ҳар биримизнинг вазифамиз, бурчимиз. Собиқ иттифоқ даврида қадр топмаган фахрийларимиз мустақиллик шарофати билан эндиликда ўз қадр-қимматларини топишмоқда.

Республикамиз раҳбарияти фахрийларни ижтимоий ҳимоялаш борасида хайрли тадбирларни амалга оширди ва оширмоқда. Ана шундай хайрли ишлардан бири сўзсиз Президентимизнинг фармонига мувофиқ республикамизнинг нуфузли нашриётлари томонидан нашр этилаётган "Хотира" китобидир. Кўпгина қийинчиликлар, югур-югурлар эвазига, яъни Россия шаҳарларидаги ҳарбий архивларни ўрганиб, бошдан-оёқ кўздан кечириш натижасида дунё юзини кўраётган бу китоб жилдлари келаси йил баҳорда, Ғалабанинг 50 йиллиги арафасида тўлиқ ёруғлик кўради ва халқимизга муносиб туҳфа бўлади. 33 қисмдан иборат бу китобнинг 32 қисми вилоят, шаҳар ва туманларга бағишланган. Бунда ўқувчилар вилоят ва туманлардан урушга кетиб, Россия ва Европа тупроқларида қолиб кетган юртдошларимизнинг туғилган жойи, йили, урушга кетган вақти, ҳалок бўлган жойи ва вақтини билишлари мумкин. 33-қисмда эса фронт орти деб баҳоланган ҳудудлардан бири — Ўзбекистоннинг уруш давридаги ҳаёти акс эттирилган. Ўзбек халқининг ўша вақтдаги фидокорона меҳнати, юртимизга эвакуация қилинган болалар ва оилаларни бағрига олиб, вояга етказиши, бошдан ўтказилган мислсиз қийинчиликлар кўз олдимизда жонланади.

Инсон хотира билан тирик. Биз сизга таништираётган "Хотира" китоби ҳам келгуси авлодлар учун хотира бўлиб қолажак.

СУРАТДА: "Хотира" китобининг нашрдан чиққан дастлабки жилдларидан бири.

ЮЗИМИЗНИ ЁРИТДИ КЕЧАГИ ТЎКИЛГАН ЁШ

ЁХУД ЎЗБЕК ХОНАДОНИНИНГ САХОВАТИ ҲАҚИДА

- Уруш етимлари
- Кечмишнинг ёруғ ёди
- Дўст қора кунда синалади
- Бизлар шундоқ эдик...

1941 ЙИЛ 22 ИЮНИДА фашистлар Германияси Совет Иттифоқига қарши уруш бошлади. Бу тарихдаги энг даҳшатли уруш бўлиб, гитлерчилар ҳеч кимга — болалар, қариялар, аёлларга ҳам шафқат қилмай ёппасига қириб ташлай бошлади.

Келажак авлоднинг тақдири хавф остида қолганлигини назарда тутиб, ота-онасидан жудо бўлган гўдакларни, мактаб ўқувчиларини ва болалар уйларини зудлик билан мамлакат ичкарисига кўчириш амалга оширилди. Уларнинг анчагина қисми Ўзбекистонга келиб тушди. Айни вақтда юзга яқин оғир саноатга қарашли заводлар ҳам республикамизга кўчириб келтирилди. Улар билан бирга ишчи-мутахассислар ҳам келдилар. Ҳаммаси бўлиб 1.100 минг бола, қария, аёл Ўзбекистонга кўчириб келтирилган эди.

Юз минглаб уруш етимлари болалар уйларига, боғчаларга жойлаштирилди. Уларнинг сони шундай кўп эдики, болалар уйларида жой етмай қолди. Уларга озиқ-овқат етказиб бериш ҳам қийинлашиб кетди. Бундай танг аҳволдан қутилиш учун ўша даврдаги Ўзбекистон раҳбари Усмон Юсупов етим болаларни оилаларга олишни сўраб радио орқали халққа мурожаат қилишга мажбур бўлди.

Уруш етимлари ўзга халқлар фарзандлари эдилар. Лекин ўзбек халқининг ажойиб миллий фазилатларидан бири унинг меҳмоннавозлиги, болажонлиги, айниқса, етим-есирларга бўлган меҳр-шафқати тенгсизлигидир. Бундай фазилат асрлар мобайнида халқимизнинг қон-қонига сингиб борган ва миллий ғурурига айланган. Ана шу фазилат, ана шу миллий ғурур уруш етимларини сақлаб қолишда катта куч бўлди.

Даҳшатли уруш даврида, ёрбиродарларининг тақдири таҳлика остида қолганда, ўзбек халқи эл-юрт мусибатидан кўз юммади, ёру дўстларидан юз ўгирмади, ўзини четга олмади, ўзбек фарзандлари эса қуролдошлари билан жанггоҳларда жон олиб, жон берди. Халқимизда "Дўстингни қора кунингда синаб кўр", деган ҳикматли нақл бор. Ҳақиқий дўст ёмон кунингда ёнингга келиб, сенга қўл чўзади, мадад беради, садоқат кўрсатади. Бу қутлуғ иш, қаҳрамонликдир.

Мен уруш йилларининг кўпгина тарихий ҳужжатларини, фотосуратларни, оилалар архивларини кунт билан ўрганиб, қутлуғ иш қилиб Ватанимиз донгини бутун дунёга таратган азиз ва мўътабар кишилар тўғрисида анчагина ахборотлар тўпладим.

Ана шу ҳужжатларнинг бирида қуйидаги сўзлар битилган: "Офарин! Қилган ишларингиз бир умр унутилмайди. Бизни ҳайратда қолдирдингиз". Бундай ҳаяжонли хатни Эстон радиоси ходимлари битиб, Тошкентга ўзбек оиласига йўллаганлар.

Хўш, ўзининг ўзбекона фазилатларини жаҳонга намойиш этган кишилар ким? Кўпмиллатли мўъжиза оила қандай шароитда вужудга келди? Оила аъзолари ҳозирги кунда қандай ҳаёт кечирмоқдалар?

Бу саволларга жавоб бериш осон эмас. Лекин қўлимдаги ҳужжатлар асосида саволларга жавоб беришга ҳаракат қиламиз.

... 1895 йилда темирчи уста Шомаҳмуд оиласида янги фарзанд дунёга келади. Унга Шоаҳмад деб исм қўйишади. Оила аҳволи ночор бўлганлиги сабабли Шомаҳмуд ўз фарзандига темирчилик ҳунарини ўргатади. Тетик, бақувват ва зеҳнли Шоаҳмад ёшлигиданоқ темирчилиқ касбини эгаллаб олиб, тезда ўз маҳалласидан узоқларда ҳам донг чиқаради. От-аравалар, асбобларининг ҳаммасини мукаммал ўзлаштиради ва ўз устахонасини очади.

Шоаҳмад ўз тенгдошлари орасида зуваласи пишиқлиги, донолиги, катталарни ҳурмат қилиши билан ажралиб туради. У 1919 йилда Бахрихон деган қизга уйланади. Бахрихоннинг қайирма қошлари, очиқ чеҳраси, қуралай кўзлари, дурдек тишлари, майда қилиб ўрилган кокиллари кишини ўзига ром қиларди.

Тақдирни қарангки, улар фарзанд кўришмади.

— Бошқа қизга уйлана қолинг, у сизга бола туғиб беради, — деди бир куни Бахрихон эрига.

— Мен бунақа гапларни бошқа эшитмай, — дея жавоб қилди жаҳл аралаш Шоаҳмад.

У хотинини жуда ҳам севарди. Хотини уйда бўлмаган пайтларда, уни қўмсаб ҳовлининг у бурчагидан бу бурчагигача бориб келарди. Бахрихон остонада кўринди дегунча Шоаҳмаднинг чеҳраси чақмоқ юлдузларидек очилиб кетарди. Умуман уларнинг бошлари қовушгандан то умрларининг охиригача бахтиёр эру хотин бўлиб яшадилар. Ўзларининг фарзандлари бўлмаса ҳам тақдир тақозоси билан Бахрихон Акрамова "Қаҳрамон она" унвонига эга бўлади.

Тошкентга етим болаларни олиб келтирилганлигини Шоаҳмад Шомаҳмудов чойхонада эшитиб қолади. Ота-оналари фронтда курашаётган ёки фашизм қурбони бўлган кишиларнинг фарзандларини бизнинг ўлкага келтирилганлиги Шоаҳмад Шомаҳмудов қалбини ларзага солади. У ўрнидан туриб, одамлар тўғри айтишаяптими ёки йўқми, шуни батафсилроқ сўрабсуриштириш учун шаҳар томонга йўл олади.

Уруш етимлари келтирилганлиги ҳақиқат бўлиб чиқади...

Шоаҳмад уйига қайтгач, рафиқаси Бахрихонга бўлаётган воқеаларни бирма-бир сўзлаб беради. Натижада улар уруш етимларининг бир-иккитасини ўз бағриларига олишга қарор қиладилар. Шоаҳмад тезда 14-болалар уйига етиб келади. Бу ҳақда Шоаҳмад отанинг ўзи қуйидагича ҳикоя қилиб берган эди: "Болалар уйининг ҳамма хоналари гўдак етимларга тўла эди. Улар кўзларини мўлтиратиб менга тикилишарди. Болалар ота-оналарини нечоғлик соғинганликлари билиниб турарди. Тарбиячи менга улар орасидан энг яхшисини танлаб олишимни таклиф қилди. Ранги оппоқ, ҳолдан тойиб, ориқлаб кетган бир болани танлаб олдим. Уни етаклаб хонадан чиқаётган эдим, бошқа бир бола олдимга келиб, бўйнимдан маҳкам қучоқлаб олса бўладими. "Жон амаки, мени ҳам ўзингиз билан олиб кета қолинг, ҳамма айтганларингизни қиламан, ишингизда ҳамиша ёрдам бераман", — дерди у тўхтовсиз. Уруш туфайли ўз онаси ва отасидан жудо бўлган бу боланинг оғзидан чиққан ана шу сўзлар ҳанузгача қулоқларим остида жаранглайди. Мен эртага келиб, уни олиб кетишга ваъда бердим. Ваъдамнинг устидан чиқдим. У менга ўғил бўлди".

Бахрихон билан маслаҳатлашиб, Шомаҳмудов яна бир неча етимни асраб олишга қарор қилди. Болалар уйида унинг назари этлари суягига ёпишиб кетган, касалнамо болага тушди. Тиббий ҳамшира боладан "умид йўқлигини" айтди. Шунда темирчи: "Уни қутқариш — бизнинг бурчимиз", — деди. Шоаҳмад ота боланинг ёнига бориб: "Сенинг отанг ҳаёт. Мен сенинг отангман", — деди.

1941 йилнинг декабрида Зуевск ва Нижне-Кримск болалар уйлари тарбияланувчилари тушган эшелон Тошкентга етиб келди. Ана шу одатдан ташқари эшелон бошлиғи Степан Григорьевич Гайворонский эди. У бундай ҳикоя қилади: "Биз болаларни қолдиришимиз лозим бўлган уй олдига етиб келганимизда, унга кираверишда катта оломонга кўзим тушди. Аввалига у одамлар нима қилаётгани, бу ерга нега тўпланганини англай олмадим. Маълум бўлишича, улар бола олгани келишган экан...".

Архивда бир ажойиб ҳужжат — болани ўз тарбиясига қабул қилиб олганлиги ҳақида шартнома сақланиб қолган. Мазкур шартнома Шоаҳмад Шомаҳмудов билан Тошкент шаҳар Октябрь районининг (ҳозирги Шайҳантохур тумани) Кўксув берк кўчасидаги Қизил қуёш маҳалласида жойлашган 18-болалар уйи директори ўртасида 1943 йил 3 июнда тузилган. Унда қуйидаги ёзувларни ўқиймиз:

"Мен тарбиячи Шомаҳмудов Шоаҳмад 6 ёшли Прокофьева Оля исмли қизни тарбиямга оламан ва қизнинг тарбиячиси ва васийси сифатида:

а) уни ўз боламдек билиб, уй-жой, озиқ-овқат, пойабзал, кийим-кечак билан таъминлаш;

б) тегишли ёшга тўлгач, мактабга бериш ва унинг ўқишини, машғулотларга қатнашишини, интизомини кузатиб бориш;

в) қизчани уй-рўзғорда кундалик меҳнатга ва кучи етадиган бошқа ишларни бажаришга ваъда бераман".

Шартнома, шунингдек болалар уйининг вазифалари ҳам белгиланган бўлиб, улар тарбия бўйича маслаҳатчи, қизчанинг соғлиғи ва характерига оид маълумотлар билан Ш. Шомаҳмудовни таништиришдан иборат бўлган. Шартнома яна бир моддани ўз ичига олган. "Болалар уйи, — дейилади унда, — тарбиячига топширилган болани боқиш (едириб-ичириш, кийинтириш) билан боғлиқ сарф-харажатлар учун давлат бюджети ҳисобидан белгиланган суммани ой сайин бериб туради". Аммо айни шу модда сиёҳли ручка ва дастхат билан шартномадан ўчирилган. Ш. Шомаҳмудовнинг ўзи ушбу мақсаддан воз кечганлигига шакшубҳа йўқ.

Шомаҳмудовларнинг ҳамма болалари соғлом ўсишди, оилали бўлишди. Ўзлари танлаган касблари бўйича ишлашаяпти. Энди Шомаҳмудовлар уруш йилларида фарзандликка олган ҳамма болалар билан ўқувчиларни таништириб ўтмоқчимиз.

Рафиқ — татар, ўрта техника маълумотига эга, уйланган; Ҳамидулла — украин, 8-синфни битирган, Муаззамга уйланган, сувокчи бўлиб ишлайди; Муаззам — ўзбек, 6-синфни тугатган, уй бекаси, Ҳамидулланинг рафиқаси; Йўлдош — украин, кончилик техникумини битирган, уйланган; Эргаш — яхудий, 10-синфни тугатган, уйланган: Ҳабиба — рус, 10-синфни битирган, турмуш қурган; Холида — молдаван, 8-синфни битирган, турмуш қурган; Вова — рус, рассом; Коравой — ўзбек, 10-синфни битирган; Шуҳрат — рус, 10-синфни тугатган; Раҳматулла — татар, 10-синфни тугатган; Ниғмат — ўзбек, 10-синфни битирган; Самиғ — чуваш, Ҳалима — қозоқ, уй бекаси; Улуғбек — ўзбек, 1962 йилда Шомахмудовлар оиласига келиб, Сизлардан бўлак ҳеч кимим йўқ деган. Шундан сўнг уни оилага қабул қилиб олишган; Ҳакима — ўзбек, 1952 йилда бир ойлик болани фарзанд қилиб олишган.

КЎП ЎТМАЙ МОСКВАДА жаҳон хотин-қизлар конгресси бўлди. Ана шу улкан анжуманда делегатлар ажойиб ўзбек аёли Баҳри Акрамованинг нутқини зўр ҳаяжон билан эшитишди.

— Мен ўз болаларим ҳақида сизларга сўзлаб бермоқчиман, — деди Баҳри. — Дунёда болаликка қарши жиноятдан кўра даҳшатлироқ жиноят йўқ. Бугунги кунда мен қонли урушда оила уйини хонавайрон қилганларни яна бир карра нафрат ила ёдга оламан. Минглаб болалар оталари ва оналаридан жудо бўлишди. Хўш. уларнинг ҳоли нима кечди? Уларнинг тақдири қандай бўлди?

Уруш йилларида биз, ўзбек аёллари, фронт яқинидаги туманлардан жумҳуриятимизга кўчириб олиб келинган 200 минг болани ўз бағримизга олдик, оналик қилдик, меҳр билан тарбиялаб, инсон бўлиб етишишл рига ёрдам бердик. Рус, украин, белорус ва бошқа миллатларга мансуб опасингилларимизнинг фарзандлари бизнинг болаларимиз бўлди.

... Мен бу болаларни биринчи бор кўрган куним ёдимда қаттиқ сақланиб қолган... Ҳамшира ҳамма ёғи бинт билан ўраб боғланган жажжи қизчани қўлида кўтариб турарди. Менга кўзи тушиши билан у оҳиста қизчанинг қулоғига:

— Райка, сени олиб кетгани онанг келди, — деди. Шунда бирдан боланинг инсонга хос бўлмаган қичқириғи эшитилди:

— Ойижон, менинг ойижоним келдилар.

Мен ўзимни йўқотиб қўйдим. Чунки ана шу мурғак қалб нидоси олдида бирорта аёлнинг юраги дош беролмасди. Мен ҳамшира олдига тезда бордим ва қизчани олиб, тинимсиз ўпар эканман:

— Ҳа, қизалоғим, мен сенинг онангман, — дердим. Шу пайт бош шифокор кириб келди. У қизалоқни ҳамширага беришимни илтимос қилди ва мени бир чеккага тортиб: қизча бомба портлаган вақтда кучли даражада куйган. Уни олманг, у яшамайди. У билан сиз қийналиб қоласиз, — деди. Қизча ҳамшира қўлида талпиниб йиғларди. Буни кўриб мен: қизалоқни асраб қолиш учун қўлимдан келганини қиламан. Уни ўзим олиб кетаман, — дедим.

Раечкага бўлган меҳр-муҳаббат ҳамма дори-дармонлардан яхши бўлди. Қизча соғая борди. Юзлари лўппидек қип-қизил бу қизчани энди таниб бўлмасди. Ўзбекистонда шундай нақл бор: қалби кўр одам кўзи ожиз одамга қараганда ёмонроқ кўради. Мен ва эрим Шоаҳмад болаларимиз фақат бизнинг қалб ҳароратимизни ҳис этибгина қолмай, балки ўзлари ҳам иссиқ қалб эгаси бўлиб ўсишлари учун ҳамма нарсани қилдик. Менинг уларга бўлган меҳрим чексиз. Уй-рўзғор ишларини бемалол уддалаяпман. Болаларим бир-бири билан иноқ, меҳнатсевар, мулойим... Мен ўз оиламиз ҳақида сизларга шунинг учун ҳам сўзлаб бердимки, — деди у нутқини тамомлар экан, — болаларимиз ўсиб улғаяверишларини ва "уруш" деган сўзни асло билмасликларини жуда-жуда истайман.

ШОМАҲМУДОВЛАР ОИЛАСИ кўп миллатли эди. Рус, молдаван, яхудий: татар, чуваш, украин, қозоқ, ўзбек болалари бир қозондан овқат ейишарди. Улар бир-бирига ака-ука, опа-сингил бўлиб, ўзбек тилида гаплашишарди. Бу тил оила аъзоларининг ўзаро муносабатларида орзу-истакларни, жўшқин туйғуларни баён қилиш воситасига айланди.

... Болалар келгандан кейин Бахрихон опа билан Шоаҳмад аканинг ташвишлари кўпайди. Уларни боқиш, кийинтириш, касалликлардан асраш, билим бериш, ўзбек урф-одатига ўргатиш осон иш эмас эди.

Ўша кезлари тарихий воқеаларни зукколик билан қоғозга туширган атоқли шоир Ғафур Ғулом бутун дунёга тарқалган "Сен етим эмассан" асарини ёзган эди. Унда биз қуйидаги мисраларни ўқиймиз:

...Чўчима жигарим,
Ўз уйингдасан...
Қайғурма, қўзим
Кўзим усти
Миннатин бошимга дурра.
Шу соғлом ҳавода
Саломат-омон,
Хўрсинмай, эркинлаб
Олабер нафас...
Сен етим эмассан
Ухла, жигарим.

Муҳтарам шоир Шоаҳмад ака ва Бахрихон опа билан маслаҳатлашиб, етимларга унинг номидан гапиргандек туюлади. Биллур қалбли ҳамюртимиз бир меҳрига ўн меҳр қўшиб болаларни тарбиялаб бирин-кетин катта ҳаётга йўлладилар.

Болалар ҳам ота-онанинг меҳри-шафқатига жавобан уларни ўз ота-оналаридек севиб қолишди. Бу ўринда мен уларнинг Совет Армияси сафида хизмат қилаётган ўғли — Шуҳратдан келган хатдан парча кўчираман. У хатида бундай деб ёзган экан:

"Синглим Ҳалима!

Ота-онамиз соғ-саломатми? Қадрдонларимизга мендан салом айт, мен учун ўпиб қўй. Сингилларимиз, ака-укаларим яхшими? Муаззам, Ҳамид, Ҳолида, Неъмат, Вова, Қорабой, Тоҳир, Зокир — ҳаммалари соғ-саломатми? Мендан уларга қизғин солдатлик саломимни айт... Сизларни жуда соғиндим, кўргим келади... 1962 йил, июнь Ашхобод".

1963 ЙИЛ МАЙ ойининг охирида Ўзбекистон раҳбари Шароф Рашидов ҳузурида катта мажлис бўлган эди. Бу мажлис республика хотин-қизлари қурултойи ташкилий масалаларини муҳокама қилди. Мазкур мажлисда ушбу сатрлар муаллифи қурултойида Бахрихон Акрамова ва Шоаҳмад Шомаҳмудовлар чиқишини уюштиришни таклиф этди. Шароф Рашидов бу таклифни бажонидил қўллаб-қувватлади...

Ўзбекистон хотин-қизларининг III қурултойи 1963 йил 2 июнда Навоий театрининг муҳташам биносида иш бошлади. Қурултойда раислик қилган Ёдгор Насритдинова Баҳри опа ва Шоаҳмад акани минбарга таклиф этади. Уларнинг иккови ҳам минбарга чиқишади. Бахрихон опанинг илтимосига мувофиқ Шоаҳмад ака нутқ сўзлайди. Нутқ рус тилига таржима қилиб берилади. Шоаҳмад ака делегатларга жуда таъсир кўрсатади. Улар ажойиб инсон нутқини тикка туриб эшитадилар. Оддий темирчининг уруш етимлари ҳақидаги ўзбекона иззат билан гапириб бериши делегатларни ҳаяжонга солар, уларнинг кўзларидан тирқираб қувонч ёшларини келтирарди.

"Правда Востока" газетаси бу нутқ матнини улар сўзлаётган пайтда олинган суратлари билан ўзининг биринчи саҳифасида беради. Шоаҳмад отанинг тўлиқ нутқи "Правда" газетасининг 1963 йил 13 июнь сонида ҳам босилиб чиққан эди.

Кўп ўтмай Москвада жаҳон хотин-қизлар конгресси бўлди. Бахрихон Акрамова ана шу конгресснинг делегати эди. Зуҳра Раҳимбобоева, Ҳужума Шукурова, Ёдгор Насритдинова, Сора Эшонтўраева жаҳон конгрессида қатнашдилар. Уларнинг ҳаммаси Бахрихон опани яхши биларди. Мен ҳар доим Бахрихон опанинг ёнида бўлиб, таржимонлик вазифасини бажардим.

Бахрихон Акрамова бундай катта анжуманларда ҳеч қачон қатнашмаган ва журналистлардан ўзини "панага" олиб юрарди. Конгресс Съездлар саройида бўлиб ўтди.

БОЛАЛАРНИ ТАРБИЯ қилишда Бахрихон опа бой тажриба орттирган эди. Айниқса турли миллат болаларини тарбиялаб вояга етказиш — осон иш эмас. Шунинг учун ҳам бундай ажойиб аёлга ҳар қанча тасанно айтса арзийди. Болаларга бепарво кишиларни Бахрихон опа ҳурмат қилмасдан, улардан нафратланарди. Бахрихон опани дунё хотин-қизлари конгрессига делегат бўлишининг ўзи ҳам бу аёлнинг инсоният олдидаги хизматларини тан олиш эди.

Конгресснинг иккинчи куни Бахрихон опага сўз берилди. У ўзбек тилидан бошқа тилни билмасди. Шунинг учун сўзини ўша даврнинг фаол олима ва жамоат арбобларидан бири Ҳужума Шукурова рус тилида ўқиб эшиттирди. Нутқ бешта тилга таржима этилди. Турли сиёсий маслакда бўлганлар, ҳар хил оқимларнинг вакиллари Бахрихон сўзини эътибор билан тингладилар ва уни олқишладилар. Матбуот эса тез орада бу аёлнинг қаҳрамонлиги ҳақидаги ахборотларни бериб борди.

Ғарбий германиялик аёл Курт хоним бир оилада ҳар хил миллатларга мансуб бўлган 16 боланинг тарбияланишига ишонмасди. У ўзининг тўрт боласи борлигини ва уларни боқиш, тарбиялаш ниҳоятда қийин эканлигини пеш қилди. Бахрихон опа вазминлик билан Курт хонимни Тошкентга келишини ва ўз оиласининг азиз меҳмони бўлишини истаганлигини билдирди. Курт хоним таклифни бажонидил қабул қилади. Конгресс қатнашчиси Нина Петровна Хрушчева билан Баҳри Акрамова тушган расмлар кўпгина матбуот саҳифаларида чоп этилди.

Конгресс ишлаб турган кунлари яна бир ажойиб воқеа содир бўлди. СССР Олий Совети Президиумининг қарорига мувофиқ Бахрихон Акрамовага истисно тариқасида "Қаҳрамон она" унвони берилди. Нима сабабдан истисно тариқасида? Шунинг учунки, "Қаҳрамон она" унвонини бериш ҳақидаги қонунда мазкур унвон ўн ва ундан ортиқ болани туғиб, тарбиялаган оналарга берилади, дейилган. Бахрихон опа ўзи туғмади, балки уруш даврида етим қолган 16 болани тарбиялаб вояга етказди. Шу сабабдан биз "истисно" тариқасида деймиз.

Шомаҳмудовлар оиласининг довруғи бутун дунёга ёйилди. Бу оила сон-саноқсиз табрик мактубларни ола бошлади. Биз улардан айримларини келтирамиз: Француз хотин-қизлар Иттифоқи Баҳри опа Акрамовага юборган табригида мана шу сўзлар ёзилган: "Сизнинг уруш вақтида 16 етим болани олиб тарбия қилганингизни эшитиб, фрунцуз оналари жуда ҳаяжонланишди. Ажойиб ишингиз, оналик меҳр-шафқатингиз учун Сиздан беҳад миннатдор. 1963 йил 28 июнь".

Оренбурглик тўртинчи синф ўқувчиси Наташа Худанева ўз хатида бундай деб ёзган эди:

"Менинг ўз ота-онам бор. Аммо сизлар ҳам мени қизим, ўз болангиз деб ҳисоблашларингизни жуда истар эдим. Сизларни ота-она деб аташга розилик билдиринглар".

Москвалик профессор А. И. Ревякин сўзи:

"Биз сизнинг шижоатингиз қаршисида бош эгиб, таъзим қиламиз. Сизга минг раҳмат, рафиқангизга минг раҳмат".

... Ҳозир "Қаҳрамон она", "Ҳурмат белгиси" совриндори Бахрихон Акрамова ва "Ҳурмат белгиси" нишони совриндори Шоаҳмад Шомаҳмудов орамизда йўқ. Лекин улар уруш даврида асраб олган фарзандлари хотирасида, барча жафокаш кишилар хотирасида яшамоқдалар. Ўзбекистон ҳукуматининг 1979 йил 17 апрелида чиқарган қарорига мувофиқ Тошкентдаги Халқлар Дўстлиги майдонида Шомаҳмудовлар оиласи қаҳрамонлигини абадийлаштирувчи ажойиб ёдгорлик бунёд этилди.

Бахрихон Акрамова билан Шоаҳмад Шомаҳмудов ўзларини таниган ва билган одамлар орасида ёрқин хотира қолдирдилар. Улар ўзбек юртининг ажойиб фарзандлари эдилар, бинобарин, уларнинг ҳаёти дўстликка хизмат қилувчи ёрқин намуна, чексиз садоқат ҳамда юксак даражадаги инсонпарварлик рамзи бўлиб келди ва шундай бўлиб қолади.

Қодир ФОЗИЛХЎЖАЕВ,
тарих фанлари доктори, профессор.

«СОВҒА»—АЙНАН СИЗ ОРЗУ ҚИЛГАН ЛОТЕРЕЯ

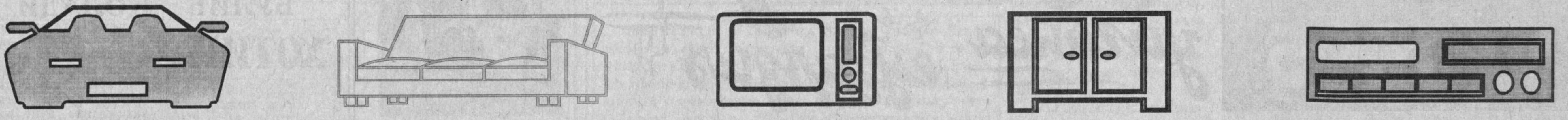

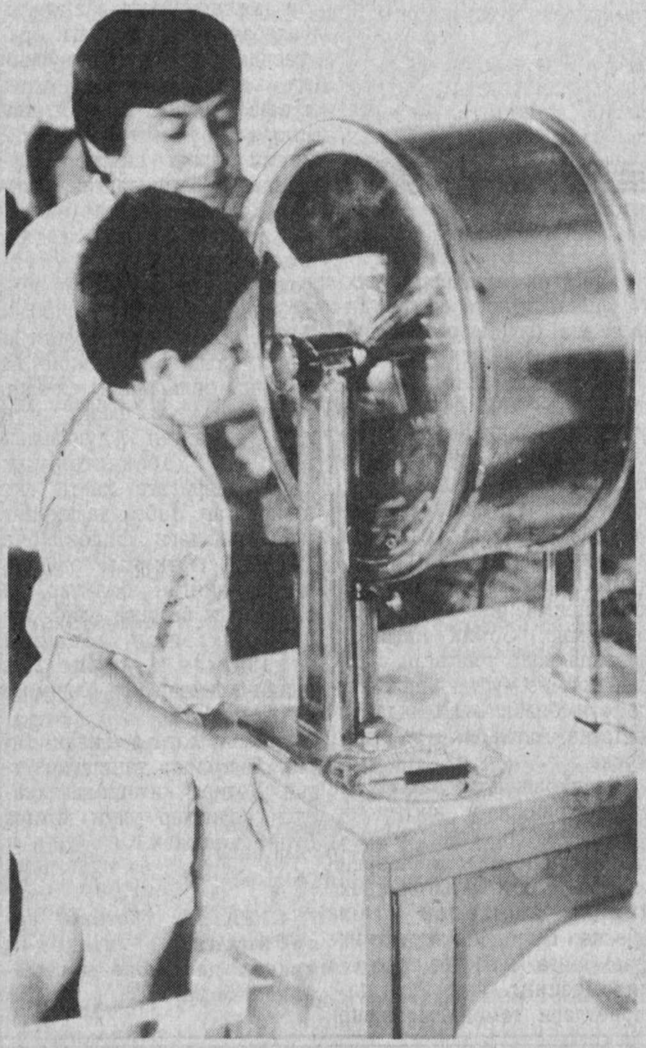

Илгари ҳеч қачон бунақаси бўлмаган — "Совға" лотереяси ютиб олишингиз учун Сизга кенг имкониятлар беради. Ютуққа автомобиллар, видеоаппаратуралар, телевизорлар, мебель жамламалари, гиламлар, эҳ-ҳе, яна қанчадан-қанча халқ истеъмол буюмлари қўйилади.

Ютаман деган одам борки, ниятига етади. Бошқача қилиб айтганда, лотереяни чиқаришга кетган умумий маблағнинг 70 фоизи ютуқ миқдорини ташкил этади.

"СОВҒА" лотереяси билетлари "Ўзжамғармабанк"нинг барча муассасаларида, алоқа бўлимларида, савдо шаҳобчаларида ва жамоатчи тарқатувчилар томонидан сотилади.

Билет нархи — 10 сўм.

"СОВҒА" лотереясини харид қилишга шошилинг! Ютуқлар тиражи 1994 йил 28-29 декабрь кунлари Тошкент шаҳрида ўтказилади.

ЮТУҚЛАР... ЮТУҚЛАР... ЮТУҚЛАР...

"Tico" автомобили — 40 дона
"Funai" видеоиккилиги — 400 дона
"Зафар" телевизори — 160 дона
"Семурғ" телевизори — 2080 дона
Юмшоқ мебель жамламаси — 2240 дона
Ошхона мебели жамламаси — 960 дона
Далаҳовли мебели жамламаси — 4000 дона
Гилам 2x3 — 8000 дона
Болалар аравачаси — 2160 дона
"Антошка" аравачаси 1240 дона
"Семурғ" радиоприёмниги — 1680 дона
Аккумулятор — 400 дона
Қандиллар — 2880 дона
Аёллар пальтоси — 760 дона
Эркаклар костюми — 800 дона
Палос 2x3 — 4000 дона
Стол лампаси — 2200 дона...

РЎЙХАТНИ ЯНА ДАВОМ ЭТТИРИШ МУМКИН. УЛАР ЖУДА-ЖУДА КЎП!

Янада тўлароқ маълумотларга эга бўлай десангиз "Ўзжамғармабанк"нинг исталган муассасалари, алоқа бўлимларига мурожаат этишингиз ёки бўлмаса,

45-35-49; 45-66-43; 33-51-95

телефонларига қўнғироқ қилишингиз мумкин.

ЎЙНАНГ ВА ЮТИБ ОЛИНГ! ОМАД СИЗГА ЁР БЎЛСИН!

"СОВҒА" лотереяси — оилангиз учун энг яхши туҳфа!

"СОВҒА" лотереясини сотиб олиб, Сиз қимматбаҳо ютуқнинг бахтиёр соҳиби бўласиз. Сизларни автомобиллар, видеоаппаратуралар, телевизорлар, мебель жамламалари ва бошқа халқ истеъмоли буюмлари кутмоқда.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МОЛИЯ ВАЗИРЛИГИ | ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МАРКАЗИЙ БАНКИ | ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ЖАМҒАРМА БАНКИ | "ЎЗБЕКСАВДО" | "ЎЗБЕК-БИРЛАШУВ"

Бош муҳаррир Ғаффор ҲОТАМОВ

Туркистон — TURKISTAN

Таъсис этувчи:
ЎЗБЕКИСТОН ЁШЛАР ИТТИФОҚИ МАРКАЗИЙ ҚЎМИТАСИ
газета 1925 йил 8 февралдан "Ёш ленинчи" номи билан чиқа бошлаган.

ТАҲРИРИЯТ:
хатлар ва оммавий ишлар – 32-54-65; ёшлар сиёсати ҳамда фан ва халқ таълими – 32-57-93; ижодкор ёшлар – 32-57-52; иқтисод, қишлоқ ёшлари, спорт ва ватанпарварлик – 32-55-81; ахборот ва бадиий безаш – 32-53-98; тижорат – 32-58-48; қабулхона – 32-56-58.

МАНЗИЛИМИЗ: [illegible]
Нашр кўрсаткичи: 64607

Газетамиз ҳафтанинг чоршанба ва шанба кунлари чиқади.
Қўлёзмалар ҳамда суратлар муаллифларга қайтарилмайди ва таҳлил этилмайди.

Рўйхатдан ўтиш тартиби N 00012. Буюртма Г — 1236 39111 нусхада босилди, ҳажми — 2 босма табоқ. Офсет усулида босилган, қоғоз бичими А-2. Босишга топшириш вақти — 21.00 Босишга топширилди —21.00
Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. "ШАРҚ" нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: "Буюк Турон" кўчаси, 41-уй. Индекс: 64672.
1 2 3 4 5 6